

**Підтримай профспілки,
які захищають тебе**

РЕКВІЗИТИ:
БФ «ВІДРОДЖЕННЯ БУДИНКУ
ПРОФСПІЛОК»
ЄДРПОУ 39194889,
Р/Р 26009010079751
В АТ «УКРЕКСІМБАНК»
М. КИЄВА,
МФО 322313

ВИДАННЯ «ПРОФІНФОРМУ» – КОЖНОМУ ПРОФКОМУ!

**ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ПРОФСПІЛКОВИХ ВИДАНЬ
НА 2015 РІК!**

Вартість передплати на 2015 рік не збільшилась і становить:

газета «Профспілкові вісті» – 156,00 грн
(передплатний індекс – 22152);
журнал «Бібліотечка голови профспілкового
комітету» – 68,04 грн
(передплатний індекс – 22909).

Передплатити видання можна в будь-якому поштовому відділенні України за «Каталогом видань України» або скориставшись послугою «Передплата ON-LINE» на корпоративному сайті ДП «Преса» www.presa.ua.

№ 48 (770) | 27.11.2014

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

КОРОТКО

ЗУСТРІЧ | Федерація профспілок України як послідовний захисник прав та інтересів людини праці офіційно звернулася до політичних сил – учасників укладення Коаліційної угоди з пропозиціями до тексту цього документа. **.02**

ПІДТРИМКА | Надзвичайна ситуація, що склалася останнім часом на території Донецької та Луганської областей, а саме невивплата пенсій, соціальної допомоги і заробітної плати, змусила профспілкові організації звернутися до влади з вимогою забезпечити трудові і соціальні права членів профспілок. **.02**

ПОЗИЦІЯ | Нарада керівників репрезентативних профоб'єднань України розглянула питання про визначення спільної позиції профспілок щодо подальшої роботи над проектом Трудового кодексу України. **.03**

Людмила Перелигіна: «Коли вже піднімаємо галас, то не заради галасу, а для вирішення питання» .07

ТЕМА НОМЕРА | ЧИ ДОСТУПНА УКРАЇНЦЯМ ЄВРОПЕЙСЬКА ЯКІСТЬ?

ЯКІСТЬ ТОВАРІВ ЧИ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ?

Якість нашого життя визначається безліччю факторів. Серед довгого списку важливих позицій істотну роль відіграє і якість товарів та послуг, якими ми користуємося. Якимись щодня, іншими – час від часу. Надто часто доводиться стикатися з товарами та послугами, які за жодними параметрами не можуть задовольнити споживача. Ці

негативні моменти, безперечно, жодним чином не додають ані здоров'я, ані психологічного комфорту. Проблема якості життя актуальна не тільки для України, а й для усього світу. Через це щороку в листопаді відзначають Всесвітній день якості. Що він означає для нашої країни? Про це – на шпальтах нашого видання. **.08**

**ДОЛУЧАЙТЕСЬ
ДО ОБГОВОРЕННЯ**
Будь-який матеріал номера можна обговорити на нашому сайті www.psv.org.ua

ЗУСТРІЧ

ПРАВА Й ІНТЕРЕСИ ПРАЦІВНИКА ПОВИННІ БУТИ В ОСНОВІ КОАЛІЦІЙНОЇ УГОДИ

Федерація профспілок України як послідовний захисник прав та інтересів людини праці офіційно звернулась до політичних сил – учасників укладення Коаліційної угоди з пропозиціями до тексту цього документа.

Метою доповнень і змін, які пропонують профспілки, є забезпечення прав працівників в існуючих соціально-економічних реаліях і визначення перспектив розвитку економіки та соціального захисту трудівників. Зокрема, йдеться про реформування оплати праці, розвиток конкурентної економіки на основі створення сучасних робочих місць з гідними умовами праці, подолання бідності і безробіття, передусім серед молоді, розширення застосування легальної зайнятості, сприяння розвитку виробничої демократії.

Профспілки вимагають від Уряду та правоохоронних органів рішучих заходів для подолання заборгованості із заробітної плати, наголошують на прийнятті нового Трудового кодексу України на консенсусній основі всіх сторін соціального діалогу та створенні

системи трудових судів за зразком європейських країн, забезпеченні демократії і самоврядності управління фондами загальнодержавного соціального страхування, а також розвитку санаторно-

курортного лікування та дитячого оздоровлення.

Першими серед коаліціантів розглянути пропозиції профспілок зголосилися у Всеукраїнському об'єднанні «Батьківщина». Робоча зустріч, що відбулася 20 листопада, засвідчила розуміння та підтримку з боку політиків необхідності внесення змін і доповнень до тексту Коаліційної угоди, які б забезпечували підвищення якості життя громадян і дотримання в процесі реформування їх конституційних прав та свобод. «Цьому мають бути підпорядковані реформи. Саме ставленням влади до нагальних потреб громадян визначається ступінь цивілізованості державних інститутів і країни в цілому. Тому наближення Коаліційної угоди до потреб прорабів і членів їх сімей має першочергове значення», – наголосив під час зустрічі Голова ФПУ Григорій Осовий.

ПІДТРИМУЄМО СВОЇХ

ПРОФСПІЛКИ НЕ ЗАЛИШАЮТЬ ЛЮДЕЙ БЕЗ ДОПОМОГИ

Надзвичайна ситуація, що склалася останнім часом на території Донецької та Луганської областей, а саме невплата пенсій, соціальної допомоги і заробітної плати, змусила профспілкові організації звернутися до влади з вимогою забезпечити трудові і соціальні права членів профспілок як громадян України, повідомляє Департамент розвитку профспілкового руху.

На території так званих ДНР та ЛНР люди не мають коштів і перебувають на межі виживання, особливо пенсіонери та інваліди. Тож Голова ФПУ Григорій Осовий 20 листопада надіслав листа до Прем'єр-міністра України, в

якому повідомив, що в усі часи профспілки опікувалися трудовим і соціальним життям людини праці, пенсіонерів, які не одне десятиліття трудилися на розвиток держави і своїми багаторічними внесками зробили нинішні пенсії. У цей непростий час профе-

сійні спілки не залишили мешканців сходу України наодинці з гострими проблемами. «ФПУ об'єднує 43 галузеві профспілки, що мають у своєму складі розгалужену систему профорганізацій різного рівня в усіх регіонах України, – повідомляється в листі. – У Донецькій та Луганській областях діють майже 9,5 тис. первинок на підприємствах, в організаціях та установах, до яких входять понад 1 млн спілчан. Так, лише протягом червня – серпня поточного року членськими організаціями ФПУ надано допомогу вимушено переселеним особам із східних областей України та АР Крим на за-

гальну суму 12279,7 тис. грн, прийнято та розміщено для проживання 31509 осіб, у тому числі 2905 дітей з Луганської та Донецької областей, АР Крим, 155 з яких влаштовано в дитячі та освітні заклади. Працевлаштовано майже 1 тис. дорослих». Сьогодні керівники профспілкових організацій ФПУ вживають усіх можливих заходів, аби підтримати своїх спілчан, однак без державної підтримки зробити це вкрай складно. Григорій Осовий звернувся з проханням до Арсенія Яценюка зробити все можливе для врегулювання ситуації з отриманням пенсій та інших соціальних виплат.

ВІЗИТ

НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

За ініціативою Федерації профспілок України 24 листопада в м. Кишиневі (Молдова) розпочалася Регіональна робоча зустріч ПЕРР з обговорення Угоди про асоціацію і зону поглибленої та всеохоплюючої вільної торгівлі між Європейським Союзом, Грузією,

Молдовою та Україною, повідомляє Департамент виробничої політики та колективно-договірної регулювання.

Перша сесія присвячена темі ввєднення в політику Європейського Союзу та Соціальної Європи. Після цього учасники від трьох країн об-

говорять Європейську соціальну модель, роль соціального діалогу, ключові європейські директиви, наслідки, виклики і можливості асоціації для профспілок Грузії, Молдови та України.

ЮВІЛЕЙ

Федерація профспілок України щиро вітає голову Миколаївської обласної ради профспілок **Юрія Петровича ТОЛМАЧОВА** з ювілеєм! Бажаємо міцного здоров'я, невичерпної енергії, подальших професійних успіхів та родинного благополуччя.

КОНФЕРЕНЦІЯ

РИЗИКИ НЕТИПОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ

«Нетипові форми зайнятості: ризики для працівників енергетичної галузі та механізми правового регулювання» – конференція під такою назвою відбулась в Києві 24–25 листопада, повідомляє Інформаційно-аналітичний центр ФПУ.

У заході взяли участь керівники Профспілки працівників атомної енергетики та Промисловості України, фахівці Департаменту колективно-договірного регулювання апарату ФПУ. Організатором виступило Представництво Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні, яке поставило за мету: сформулювати та обговорити зі

спілчанами виклики, породжені поширенням атипичних форм зайнятості та опрацювати можливі стратегії щодо їх подолання. Під час роботи було заслухано доповіді: АФЗ: поняття, виклики, рішення; професії і робочі позиції в енергетиці, де АФЗ повинні бути захищені; пропозиції щодо протидії АФЗ в тристоронній угоді; зведена доповідь від двох профспілок з пропозиціями щодо протидії АФЗ в колективних договорах тощо.

ОГОЛОШЕННЯ

ЖОВТНЕВИЙ ПАЛАЦ ВІДНОВЛЮЄ ТРАДИЦІЇ

Наприкінці цього року та на початку 2015-го Міжнародний центр культури і мистецтв (МЦКІМ) відновлює багаторічну традицію з організації та надання приміщень для проведення святкових заходів для дітей під час зимових канікул.

Протягом 2014 року підприємство балансувало на межі існування, але проведення новітніх дитячих вистав у приміщенні МЦКІМ дозволить не тільки відновити повноцінну роботу, а й відкрити його репутацію як осередку культури та мистецтва в м. Києві. Із 26.12.2014 по 07.01.2015 у приміщенні МЦКІМ відбувається сучасне театралізоване шоу «Казкові пригоди до Віртуальндії». До постановки залучені професійні театральні та церковні артисти, співаки, найкращі танцювальні колективи країни. У

виставі використовуються сучасні мультимедійні технології, вражаючі спецефекти, ефекти 3D-проекції, елементи лазерного шоу, що перетворюють її на цікаву гру для дітей будь-якого віку. У фойє палацу на дітях очікують анімаційна програма з традиційним Дідом Морозом, Снігуронькою та іншими героями казок, веселі конкурси, ігри, розіграші, атракціони. Додаткову інформацію можна отримати на сайті ФПУ www.fspu.org.ua.

Інформаційно-аналітичний центр ФПУ

ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

КОМЕНТАР ГОЛОВИ ФПУ ГРИГОРІЯ ОСОВОГО ЩОДО ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ КОАЛІЦІЙНОЇ УГОДИ

19 листопада на засіданні Уряду Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк закликав основні політичні сили до прискорення роботи над Коаліційною угодою, щоб якомога швидше її укласти й розпочати вирішення нагальних соціально-економічних питань, повідомляє Інформаційно-аналітичний центр ФПУ.

«Т

аке прагнення Глави Уряду є цілком зрозумілим і підтримується громадянським суспільством, – наголосив Голова ФПУ Григорій Осовий, який брав участь у засіданні. – Наразі Україна перебуває в дуже скрутному становищі як щодо політичної, так і економічної ситуації. Тож чим швидше влада сформує законодавчий орган влади й Уряд, тим швидше народні депутати і виконавчі структури розпочнуть вирішувати найбільш гідні для всіх нас проблеми. Водночас мусу зазначити, що урядова програма дій, що, відповідно до Конституції, має спиратися на базові положення Коаліційної угоди, вже сьогодні, на етапі її формування, викликає певні застереження у профспілок.

Зокрема, серед п'яти пріоритетних завдань, які за пропозицією Прем'єра мають лягти в основу програми Уряду, не названо таких, на наше переконання, найважливіших, як подолання безробіття і забезпечення повної продуктивної зайнятості населення, підвищення конкурентоспроможності національної робочої сили, боротьба з бідністю і підвищення рівня та якості життя громадян. Саме ці пріоритети є стандартом діяльності для урядів усіх без винятку сучасних цивілізованих країн. Держава існує насамперед заради людини. Влада повинна підключитися про своїх громадян: гарантувати та забезпечувати їх права і свободи, створювати умови для гідної праці людей, підвищувати їх соціальний захист. Тож нас дивує, що такі загальновишарпані речі не ввійшли до пріоритетних пунктів програми діяльності майбутнього Уряду. Можливо, вважається, що невірні рішення соціально-економічних питань не тягне за собою таких великих загроз, як існуючі на сьогодні рівень корупції, недосконалість податкової системи, продажність суддів і державних управлінь, військові дії на сході тощо. Однак, на глибоке переконання профспілок, для поступового розвитку країни потрібно закласти ґрунтовні підвалини саме в сфері соціального і економічного розвитку.

А що на сьогодні представляє собою Україна як держава? Наведу кілька цифр: наразі в нашій країні на легальних умовах працюють близько 10 млн громадян. Саме вони повинні забезпечувати добробут інших 35 мільйонів. За таким співвідношенням рівень охоплення трудовою частиною населення у нас є найнижчим серед європейських країн. Таке колосальне демоікономічне навантаження практично не дає нам шансів на подальший розвиток. Потрібно збільшити рівень зайнятості в Україні хоча б до 25 млн населення. Однак, за офіційними даними, рівень безробіття в нашій країні має тенденцію до прискореного зростання. На це додатково впливає фактор збільшення кількості осіб, які вимушені

переселятися з Луганської та Донецької областей до інших регіонів. Вони насамперед потребують працевлаштування. Чи реально це сьогодні? Ні, адже за статистикою, на кожне вакантне робоче місце наразі претендують 8–10 незайнятих осіб. Тому ця проблема потребує термінового вирішення шляхом створення нових робочих місць, і відповідно мають бути ухвалені урядові програми.

Ще один кричущий факт: за даними ООН, отриманими в результаті проведення соціологічних опитувань, навіть до 2014 року 70% населення України відносили себе до категорії бідних. А за таким показником, як індекс людського розвитку порівняно з іншими державами України з року в рік сповзає все нижче і нижче. На сьогодні ми вже входимо до восьмого десятку і належимо до так

Коли верстався номер, було опубліковано остаточний текст Коаліційної угоди, яку парафували в ніч на 21 листопада партії «Блок Петра Порошенка» та «Народний фронт», Радикальна партія Олега Ляшка, Об'єднання «Самопоміч» та Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

званих «країн третього світу», за нами йдуть лише держави Африканського континенту. Тож у нинішніх умовах заморожування зарплат, галузюватої інфляції, різкої девальвації гривні цілком зрозуміло, що якість життя в Україні значно погіршується, що не може залишитися поза увагою діяльності майбутнього Уряду і парламентської коаліції.

Усвідомлюючи таке становище, ФПУ звернулася до лідерів політичних партій, що формують коаліцію, і запропонувала конкретні пропозиції до тексту Коаліційної угоди, сподіваючись, що політики розуміють необхідність дослухатися до думок і прагнень громадянського суспільства.

Серед пропозицій профспілок – реформа трудових відносин як один з найважливіших аспектів діяльності влади. На часі прийняття нового Трудового кодексу на основі спільного, консенсусного бачення норм регулювання трудових відносин профспілками і роботодавцями. Це створить передумови для швидкого прийняття ТК парламентом.

Також профспілки вважають за необхідне зміцнити статусну позицію працівників на самих підприємствах в умовах майже тотальної приватизації і приватної власності. За прикладом європейських країн, слід законодавчо визначити представництво працівників у наглядових радах приватних акціонерних товариств, і спроможність впливати на розподіл прибутку через систему колективних договорів і угод, що мають бути на кожному підприємстві, в установі чи організації, оскільки саме колективно-договірні система підтримує спільні інтереси власника та найманого

працівника і фактично є гарантією соціальної стабільності.

Ще одна пропозиція профспілок стосується створення трудових судів при реформуванні судової системи, оскільки кількість порушень трудових прав сьогодні значно зростає. За результатами перевірок, що здійснюються профспілковими активістами й органами Держнагляду праці, практично на кожному підприємстві фіксуються порушення, а на окремих вони набули значних масштабів. Для ефективного захисту прав працівників потрібно створити спеціалізовану судову гілку, як трудовий суд, де, як у європейських країнах, справу розглядає колегія в складі професійного судді, судді – представника найманих працівників і судді від організації роботодавців. Такий трикутник може неупереджено розглядати суть трудового спору або конфлікту і забезпечити ухвалення найбільш об'єктивного рішення.

Крім того, хотілося б наголосити, що профспілки, як дієвий інститут громадянського суспільства, переконані в тому, що Коаліційна угода і програма діяльності

майбутнього Уряду мають народитися не лише в результаті політичних перемовин – ці важливі для всього суспільства документи мають бути представлені на розгляд громадськості та публічне обговорення. В підсумку ж усі раціональні думки і пропозиції, що спрямовані на подолання кризи в країні, забезпеченню її сталого розвитку і прогресу, мають бути враховані. Лише за таких умов при проведенні реформ нова влада може розраховувати на підтримку суспільства, що дозволить уникнути будь-якої конфронтації.

Варто зазначити, що Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк дав доручення невідкладно представити на розгляд громадськості програму дій Уряду, яка міститиме п'ять базових пунктів, що відповідають базовим положенням Коаліційної угоди (докладніше про це читайте на сайті ФПУ: <http://www.fpsu.org.ua>). На жаль, при плануванні дій Уряду вже вкотре питання праці та соціальної політики, підвищення рівня життя громадян не входять до числа пріоритетних. Тож виникає запитання: для чого держава, і чи не для людини праці, чимі зусиллями створюється економічний потенціал країни, формується її імідж у світі, насамперед має працювати Уряд?

Вочевидь, малоймовірно, що така програма дій Уряду здатна задовольнити очікування громадянського суспільства та простих трудивників. На переконання профспілок, реформаторські зусилля нової влади мають спрямовуватися насамперед на задоволення потреб людей і забезпечення в процесі реформування їхніх громадянських прав і свобод, як це відбувається в усіх цивілізованих державах світу.

ПОЗИЦІЯ ПРОФСІЛОК

ТРУДОВИЙ КОДЕКС МАЄ ПОСИЛИТИ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПРАЦІ

Відповідальні завдання соціально-економічного захисту працівників, що постають нині перед профспілками, обговорили учасники наради керівників репрезентативних профоб'єднань України, що відбулася 24 листопада під очільництвом Голови ФПУ та СПО об'єднань профспілок Григорія Осового.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ФПУ, на нараді було розглянуто питання «Про визначення спільної позиції профспілок щодо подальшої роботи над проектом Трудового кодексу України». Як зазначив Григорій Осовий, тут можливі три варіанти: або законопроект буде взято за основу й профспілки погодяться на його доопрацювання, або вони розглядають інші варіанти, або новий проект розроблятимуть на тристоронній основі в рамках НТСЕР.

З інформацією щодо цього питання виступив голова робочої групи з опрацювання проекту, заступник Голови ФПУ Сергій Українець, проаналізувавши конкретні його статті й визначивши ті, що вочевидь суперечать позиції профспілок, правам та інтересам людини праці. Також він поінформував про позитивні та негативні сторони трудових кодексів інших країн, провівши їх порівняльний аналіз. «При опрацюванні проекту Трудового кодексу нашої країни ми маємо взяти все найкраще з інших джерел, відкидаючи все погане, що там є», – наголосив Сергій Українець.

Однією з негативних сторін проекту він назвав спробу применшити роль та захисні функції профспілок, невідповідність таких понять, як праця, трудовий колектив. Після обговорення цього питання було вирішено, що зазначений проект Трудового кодексу в сучасних складних політичних та соціально-економічних умовах приймати не можна. Незважаючи на деякі позитивні моменти, що містяться в ньому, є надто багато загроз для прав та інтересів працівників. Водночас існує загроза й того, що з початком роботи нового складу Верховної Ради хтось із народних депутатів внесе на розгляд парламенту свій проект Трудового кодексу, що може виявитися набагато гіршим за існуючий. У своєму виступі Григорій Осовий зробив акцент на необхідності публічного обговорення цього питання, інформування громадськості про позицію профспілок щодо проекту Трудового кодексу. Для цього необхідно провести спільний брифінг керівників репрезентативних профоб'єднань, де вони висловлять свою думку з цього приводу. Також було вирішено створити робочу групу в складі представників профоб'єднань, членів СПО, експертів для визначення стратегії і тактики опрацювання профспілкових пропозицій і відстоювання їх на всіх етапах роботи над Трудовим кодексом України. Учасники засідання погодилися на пропозицію внести питання про проект Трудового кодексу на порядку денний наступного засідання НТСЕР. Крім того, прийнято відповідну заяву керівників репрезентативних профоб'єднань щодо проекту Трудового кодексу, розробленого в Мінсоцполітики. Учасники наради розглянули й інші питання: «Про позицію профспілкових об'єднань щодо представництва сторони профспілок у Національній платформі громадянського суспільства», «Про реагування органів влади на вимоги профспілок від 7 жовтня 2014 року та подальші дії», «Про визначення дати чергового засідання СПО об'єднань профспілок». Під час наради наголошувалося на небезпечній для суспільства тенденції – намаганні витіснити профспілки, як представників та захисників людини праці, із соціального діалогу. У зв'язку з цим Голова ФПУ закликав керівників репрезентативних профоб'єднань України спільними зусиллями протистояти цим намірам, активізувати свій вплив на вирішення питань соціально-економічного захисту, розвитку соціального діалогу. За результатами роботи наради вирішено підготувати спільну заяву репрезентативних профоб'єднань України щодо місця та ролі профспілок у суспільному житті України, зокрема їх участі в Національній платформі громадянського суспільства. Наступне засідання СПО об'єднань профспілок вирішено провести 8 грудня в м. Києві.

ПРОФСПІЛКИ МАЮТЬ СТАТИ

В українській Платформі громадянського суспільства, створеній згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Євросоюзом, повинні бути потужно представлені організації профспілок і роботодавців. Про це говорили учасники круглого столу, що відбувся 21 листопада в редакції газети «Профспілкові вісті». У заході взяли участь Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий, заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, керівники структурних підрозділів апарату ФПУ, експерти – секретар Координаційно-експертної ради з питань соціальної політики Центру перспективних соціальних досліджень Міністерства соціальної політики та НАН України, виконавчий директор Бюро соціальних і політичних розробок Ігор Камінник, директор Центру громадської експертизи Любомир Чорний, журналісти.

Григорій ОСОВИЙ,
Голова Федерації профспілок України:

«Для створення в Україні соціально справедливої, демократичної, правової держави, безумовно, необхідно підвищувати ефективність соціального діалогу. Профспілки у визначенні соціального діалогу дотримуються формули, виробленої Міжнародною організацією праці. За цією формулою, є три учасники соціального діалогу: профспілки, роботодавці й Уряд. Всі решта, хто бере участь у процесі, за цією класифікацією, є учасниками громадянського діалогу. Ми вважаємо, що вони або включаються в соціальний діалог за формулою «три плюс», або це громадянський діалог, коли будь-які громадські організації створюють пул якихось неформальних структур чи рухів і які вже ведуть діалог з будь-якої конкретної теми. Профспілки, безумовно, можуть бути учасниками такого громадянського діалогу, тому що вони діють у сфері праці, тобто, образно кажучи, починаючи від навчання та професійної підготовки працівників до пенсійного забезпечення – це все сфера інтересів профспілок. Так виписані всі національні законодавства, так МОП побудувала свою роботу. Тому коли ми говоримо про реформування соціального діалогу, ми маємо пояснити, чого цим намагаємося досягти: розширити сферу його учасників чи «докапіталізувати» учасників інструментами роботи, щоб вони були дієвими, щоб був не тільки механізм, а й результат.

Наразі учасники соціального діалогу мають вже класичний майданчик для вирішення спільних питань – Національну тристоронню соціально-економічну раду. У сфері зайнятості маємо Український координаційний комітет сприяння зайнятості населення, що також працює на тристоронній основі. На такій

же основі працюють фонди соціального страхування (також тристоронне управління), які забезпечують соціальний захист. Це все приклади соціального діалогу за участю трьох його сторін. Де в сучасних умовах може бути громадський діалог? Попередній Уряд створював таку програму, як «Партнерство: відкритий Уряд». Там теж створювався пул громадських організацій, що комунікують з Урядом. Зараз з'являється ще один інститут – Платформа громадянського суспільства (ПГС) Україна – ЄС з цільовим призначенням – патронат з боку громадськості реалізації цієї Угоди. Ми знаємо, що на 85% це Угода про зону вільної торгівлі. На жаль, соціальні питання та соціальний діалог висвітлені там дуже мало. Якщо ж подивитися на Коаліційну угоду, то там люди праці взагалі не видно. Зокрема, коаліціантів зовсім не цікавить така сфера, як зайнятість населення. І це при тому, що у нас 11,6 млн працівників сплачують внесок на соціальне страхування за наявності 13,5 млн пенсіонерів. Це свідчить про те, що політики вирішують зовсім не ті проблеми, які турбують суспільство. А громадянське суспільство не впливає на їх діяльність і рішення.

У профспілок є вироблена технологія роботи, механізми її реалізації. Ми ефективно використовуємо такий інструмент, як переговорний процес. Укладаються Генеральна, галузеві і регіональні угоди, в яких влада і роботодавці беруть на себе відповідні зобов'язання. Якщо поставлена мета і сторони домовилися, вони використовують механізм реалізації своїх домовленостей. Це прописано в національному законодавстві, в тому числі Законі про соціальний діалог. Профспілки також є членами колегій міністерств та відомств, регіональних органів влади. Повноважний представник профспілок регулярно бере участь у засіданнях вищого органу виконавчої влади – Кабінету Міністрів. Усі проекти законів, а також рішення та розпорядження Уряду обов'язково надсилаються

сторонам роботодавців та профспілок на узгодження – відпрацьована ціла система такої роботи. Є ще один дієвий механізм впливу профспілок щодо питання соціально-економічного захисту прав працівників – страйки. Але це крайній захід впливу. Ми – прибічники вирішення всіх спірних питань шляхом діалогу, переговорів».

Сергій КОНДРЮК,
заступник Голови Федерації професійних спілок України:

«Ми дійшли спільного рішення, що сьогодні потрібно об'єднатися і провести максимально чесно і консолідовану діагностику стану справ у всіх сферах соціальної політики та реальності впливу соціального діалогу. Дуже важливим тут є усвідомлення того, для чого ми це робимо. Можливо, нам потрібно активно формувати амбітні патріотичні соціальні цілі та стратегії? Метою має бути скорочення розриву із соціальними практиками Європейського Союзу, стандартами, визначення інших глобальних цілей. Ми маємо продемонструвати соціальному, що ми бачимо ці соціальні маяки, соціальні орієнтири. Нам треба інформувати не просто одне одного, нам треба інформувати суспільство. Можливо, слід започаткувати групу спільних брифінгів з тієї чи іншої тематики, щоб донести до суспільства, що це не окрема сегментарна думка певної особи чи навіть інституції, а консолідована позиція?»

Щодо впливу профспілок на сучасні процеси, то всі ми маємо дуже активно розвінчувати міфи, що нав'язуються суспільству. Зокрема, міф, що реформи – це обов'язково додаткові обмеження прав людей і погіршення життя. Настав час досить жорстко і рішуче заявити, що реформи – це не руйнація, а розбудова. Тут ми маємо визначити, якою ціною, ким, а головне – заради чого. Позиція профспілок полягає в тому, що в епіцентрі всіх реформ має бути людина. Якщо ми подивимося на наміри реформ Президента, то серед десятків індикаторів, запропо-

ваних ним як результат своїх реформ до 2020 року, немає праці і людини, натомість є єдиний показник. Там усе – бізнес, бізнес і бізнес. Єдина цифра – підвищення тривалості життя людини. Решта людини не стосується абсолютно або стосується лише вузької частини.

На мою думку, профспілки мають здійснити чотири конкретні кроки. По-перше, ми маємо достатньо чесно і при цьому максимально жорстко публічно показати суспільству сьогоdnішній його хвороби, і пояснити, чого це буде коштувати йому в найближчій перспективі, якщо ці хвороби не лікувати або лікувати в антисоціальний спосіб. По-друге, маємо максимально широко інформувати суспільство про наші альтернативи. Для цього потрібно проводити регулярні й ефективні презентації наших доробків, насамперед нашим партнерам і союзникам, а також широкому колу представників суспільства. Треба вбивати в голову політиків думку, що існує альтернатива їх реформам. Ми маємо проводити брифінги, презентації цих альтернатив, доносити до суспільства і політиків, що є альтернатива, бо останнім часом нав'язується думка, що у нас просто немає іншого виходу. Третя позиція – це, безперечно, консолідація. Ми багато говорили, і це ключовий момент сьогоdnішньої зустрічі, що профспілки мають певні механізми й інструменти, але механізм корисної дії від них нині такий, що не задовольняє ні безпосередньо профспілки, ні суспільство, і не має належного впливу на владу. Тому ми маємо розширювати колу союзників. Ми вляччі за готовність іти на солідаризацію.

Тобто консолідація та солідаризація максимальної кількості суспільних інституцій для профспілок сьогодні є одією з ключових. Також, напевно, ми маємо відновити конституційне право звертатися до суду при вирішенні соціальних, правових і трудових спорів, де відстоюємо права й інтереси людини праці. А коли й це не спрацюватиме, механізм колективних трудових спорів і страйків має стати звичайним арсеналом профспілкової діяльності».

Ігор КАМІННИК,
секретар Координаційно-експертної ради з питань соціальної політики Центру перспективних соціальних досліджень

Міністерства соціальної політики та НАН України, виконавчий директор Бюро соціальних і політичних розробок:

«Сьогодні перед профспілками і громадськими організаціями постає проблема, коли всі стратегічні державні документи не передбачають профспілкової участі в реформуванні соціальної політики. Також не враховуються інтереси соціальних груп.

Наше завдання – спільно розробити конкретні стратегічні пропозиції, яких у державі немає. На мою думку, нам залишається трохи більше тижня, щоб виробити загальне бачення проекту Коаліційної угоди та внести пропозиції для міжнародних донорів, які фінансуватимуть соціальні програми, передбачені Угодою про асоціацію Україна – ЄС. А також врахувати при цьо-

11,6 МЛН
ПРАЦІВНИКІВ
СПЛАЧУЮТЬ
ВНЕСОК НА
СОЦСТРАХУВАННЯ
ЗА НАЯВНОСТІ
13,5 МЛН
ПЕНСІОНЕРІВ

ЛОКОМОТИВОМ СОЦІАЛЬНИХ РЕФОРМ

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

му соціальний діалог та необхідність його реформування.

За наявності таких стандартів була б зрозумілою роль профспілок і роботодавців у визначенні поняття мінімальної заробітної плати в галузевих та інших показниках, тому що зараз їхня роль у цьому процесі взагалі є нульовою. А враховуючи, що держбюджет не надають на узгодження сторонам соціального діалогу, стає зрозуміло, що ситуація є досить критичною. І це викликано недосконалістю нормативних документів. Приміром, у конкретній пропозиції вказаний закон про соціальні послуги, підготовлений Мінсоцполітики, та внесені до нього зміни. Проте жодні наші пропозиції до нормативних документів, що мали б забезпечити поліпшення соціальної сфери, не були враховані в проєкті Коаліційної угоди.

Координаційно-експертною радою з питань соціальної політики Центру перспективних соціальних досліджень Мінсоцполітики та НАН України вносилися пропозиції щодо Конституції і соціальних стандартів, а також щодо створення рамкового закону про основи соціального захисту, скасування низки законів, що нині діють і забезпечують ті пільги, яких ніхто не надає.

Позитивним наразі є те, що спільно з профспілками та роботодавцями ми дійшли висновку, що всі перебуваємо в одному човні, аби консолідувати свої сили для впливу на владу. Механізми цього впливу можуть бути різними – це можуть бути легітимні механізми внесення пропозицій від усіх робочих груп.

Ми розуміємо, що соціальний діалог потребує такого ж

реформування в контексті європейських стандартів, як і соціальна сфера. Також маємо вирішити, яким ми бачимо майбутній соціальний діалог. І питання формування Зеленої книги – це перший крок, який ми можемо зробити.

Сьогодні не можна відокремити соціальний діалог від соціальної сфери. А вже поєднання цих понять дозволяє сильніше тиснути на владу, впливати на людей, які приймають рішення, виробляти в них політичну волю, якої зараз, на жаль, немає. І тут виникає запитання: яким чином ми це будемо робити?

У мене практично немає сумнівів у тому, що коли ми правильно організуємо політично-громадську підтримку цієї стратегії і правильно її випишемо, то віднайдемо ресурси під її реалізацію і громадську підтримку. Мало того, ми знайдемо соціальну базу для її проведення. Водночас дуже не хотілося б, щоб виникали конфлікти між профспілковими організаціями та роботодавцями. Профспілки та роботодавці мають консолідуватися і заявити про необхідність реформування соціального діалогу».

Любомир ЧОРНИЙ,
директор Центру громадської експертизи:

«Сьогодні варто говорити про те, що формуванням соціальної політики в державі ніхто не займається. Абсолютно не розглядається питання соціальних стандартів.

Так, у нас є Закон про державні стандарти, який свого часу був цікавим, але на сьогодні повністю уніфікований. Давно настав час, коли цей закон треба було переробити, створити нову редакцію й більше того, взагалі продумати, який набір соціальних стандартів та нормативів має існувати і в який спосіб їх застосовувати. Свого часу, в межах різних робочих груп, ми зверталися до Адміністрації Президента з тим, щоб при внесенні змін до Конституції України передбачити зміну соціальних стандартів у бік їхнього збільшення, як основу для формування Державного бюджету. І якщо би було таке чітке й пряме регулювання державних соціальних стандартів, то бюджетна система працювала б дещо по-іншому, і макроекономічні показники в країні теж формувалися б дещо на іншій основі.

Нинішня ситуація в соціальній сфері схожа на кризу системи, а де-факто система соціального захисту в Україні сьогодні не працює. Тому що все те, що прописано в законодавстві та Конституції чітко говорить, що права й обов'язки громадян встановлюються законами України. Тобто, якщо певний закон передбачає певну соціальну гарантію, пільгу, виплату, це є нормою прямої дії, коли інший закон не може обмежувати її застосування ні в розмірі, ні в часі, ні в будь-яких інших параметрах. Але на практиці відбувається все навпаки, коли тим же законом про державний бюджет на відповідний рік призначається для певних соціальних гарантій, або розмір певних соціальних виплат, порядок розрахунку яких встановлений відповідними законами, також регулюється законом

гарантії не можуть бути урізані чи скасовані, тому що це не відповідає Конституції. А в іншому рішенні, прийнятому дватри роки тому, говориться, що соціальні права та гарантії є так званіми прогресивними правами та виконуються в міру можливостей Уряду.

Знову ж таки, це регулювання має відбуватися через закон, якщо Конституція дає право його здійснювати. По факту на сьогодні ми маємо кризу соціальної системи. Ця криза ускладнюється ще й тим, що, з одного боку, діють змішані механізми пострадянського соціального захисту, а з іншого – впроваджені зразки європейських моделей із надання соціальних послуг. І в результаті вся ця система періодично вступає між собою у конфлікти.

Більше того, ми не можемо розібратися в єдності учасників процесу соціального захисту: державних установ, комунальних закладів і волонтерських організацій, які останнім часом виконують роботу перших двох учасників. Тобто ми маємо такого собі монстра з одного боку – це державний сектор, що з'їдає величезну частину коштів, а з другого – недержавний сектор, який хоч якось ефективність цієї системи забезпечує.

Необхідно провести аудит у системі пільг, прийняти рішення за окремими напрямками, визначивши, де пільги слід трансформувати в соціальні послуги та виплати, а де взагалі підвищити заробітну плату та забути про існування пільг. Ці позиції були відсутні, та й взагалі соціально-гуманітарний блок проєкту Коаліційної угоди, що був оприлюднений, один з найслабших документів. І це є величезною проблемою, адже зна-

ефективно працюватиме у майбутньому.

Як це може відбуватися? Перше, зважаючи на те, що інструментарна частина – це соціальний діалог, у його межах може додатися розробницько-аналітична частина, ті ж самі соціальні стандарти. Їх можна розробляти, озвучувати, обґрунтовувати, можна критикувати ті стандарти, які пропонує Уряд чи Міністерство фінансів. І виходити до суспільства, зосіб масової інформації і пояснювати те, чому профспілковий рух погоджується або, навпаки, не погоджується з певними пропозиціями, певними ідеями.

Крім того, можна спробувати формувати власну стратегію реформи, принаймні окремих сегментів системи соціального захисту, проблематики зайнятості. І власне кажучи, можна було б у межах цього інструментарно визначити періодичність виходів, контактів і виробити певний набір інформаційних продуктів. Усе це зводиться до того, що потрібно визначитися із стратегією трансформативної профспілкового руху, баченням ідеологічної моделі держави, яку профспілки хотіли б бачити».

Григорій ОСОВИЙ,

Голова Федерації профспілок України:

«Підписання Угоди про асоціацію Україна – ЄС дає імпульс для того, щоб у вирішенні актуальних проблем сучасного українського суспільства поєднати зусилля профспілок та інших громадських організацій, враховуючи при цьому, що профспілки представляють більше третини населення країни і мають переважний часом та діями механізми впливу для вирішення соціально значимих питань. Тому

Ми маємо дуже активно розвінчувати міфи, що нав'язуються суспільству. Зокрема, міф, що реформи – це обов'язково додаткові обмеження прав людей і погіршення життя. Настав час досить жорстко і рішуче заявити, що реформи – це не руйнація, а розбудова. І тут ми маємо визначити, якою ціною, ким, а головне – заради чого.

про держбюджет. Більше того, в нас були прецеденти, коли документами підзаконного рівня встановлювалися обмеження документів, які є законами та мають вищу юридичну силу. Це одна ситуація.

Інша ситуація – процеси, що відбувалися протягом 2008–2012 років. Величезна кількість судів, що стосувалися соціальних прав та гарантій, починаючи з різноманітних виплат по догляду за дитиною і виплат пенсій таким категоріям населення, як діти війни. А це десятки тисяч справ по всій Україні. В тому числі й такі рішення Конституційного Суду України, що за логікою суперечать одне одному. В одному рішенні КС говориться про те, що соціальні права та

чна частина держбюджету сформується з огляду на систему соціального захисту. Центр громадської експертизи провів розрахунки за методикою Міжнародної організації розвитку та співробітництва рівня соціальних витратів України. Так, показник відношення соціальних податків до національного ВВП становить, в середньому, 28–20% на рік.

Треба розуміти, що можуть профспілки в цій новій системі, яку позицію вони можуть зайняти. І в цьому сенсі є кілька стратегічних питань. Федерації профспілок, як і всьому профспілковому руху, слід визначитися, яку б модель держави вони хотіли бачити, яку державу вони розбудовуватимуть, що

ми не можемо погодитися на те, щоб нас, як і інші громадські організації, представляли не наші представники, а експертні групи. Вони, безумовно, дуже важливі, але не можуть замінити нас. Треба розуміти, що люди вимагають відповідальності та підзвітності тих, кого вони делегували.

Головне – ми всі разом маємо запевнити політиків, владу, що без громадянського суспільства вони не мають права проводити реформи. У зв'язку з цим ми вважаємо: профспілки мають стати локомотивом соціальних реформ».

**Олена ОВЕРЧУК,
Тетяна РУБАН**
«ПВ»

СОЦПАРТНЕРСТВО

Профспілки столиці зустрілися з Віталієм Кличком

Питання відновлення соціального діалогу адміністрації, роботодавців і профспілок для захисту працюючих киян, пенсіонерів, інвалідів та малозахищених верств населення, поліпшення соціально-економічної ситуації в м. Києві стали темою обговорення на зустрічі профактиву з мером столиці Віталієм Кличком, що відбулася 19 листопада в Будинку вчителя.

Фото Олега КРАСІЛЬНИЧУКА

Тетяна РУБАН

«ПВ»

Відкриваючи зібрання, голова Київської міської ради профспілок Валентин Мельник розповів про катастрофічну ситуацію та настрої, що панують в трудових колективах м. Києва, про зростання заборгованості із зарплатної плати на столичних підприємствах усіх форм власності. «За останні 6 місяців заборгованість із зарплати в м. Києві зростає більш ніж на 40% і складає 105 млн грн, – наголосив Валентин Мельник. – Левова частка заборгованості – 70% утворилася на підприємствах Міністерства оборони, значна їх частина розташована в столиці, більшість уже не працюють. І це питання потрібно вирішувати на рівні центральної влади». Голова міськпрофради констатував, що всі згадані проблеми, на жаль, перекладаються на плечі людини праці, а також закликав столичну владу почути людей і налагодити соціальний діалог і дієву співпрацю з киянами, роботодавцями і трудовими колективами.

Київські профспілки вкрай стурбовані станом фінансування життєдіяльності столиці і затримкою виплати зарплати та надбавок освітянам, медикам та іншим працівникам бюджетної сфери. У своїх виступах представники різних галузей розповіли про проблеми, що існують у їх трудових колективах.

У виступі голови Київської міської профспілки працівників житлово-комунального господарства та сфери послуг Тамари Костюк йшлося про проблеми з виплатою зарплати та заперек комунальної галузі, що набули зарозливих масштабів. Причини цього Тамара Костюк вбачає в недостатньому фінансуванні галузі, заборгованості із зарплати, зміні керівників комунальних підприємств. «З 1 січня 2015 року заплановано проведення реорганізації комунальної галузі, головна мета якої – віднайти додаткові кошти, аби комунальна галузь

відповідала тим вимогам, що мають забезпечити киянам якісне обслуговування. Але жодної копійки не передбачено на підвищення зарплати працівникам, що трудяться в цій сфері, – наголосила вона. – Нині дуже важке становище склалося в КП «Київтранс», електричні тротранспортники одержали зарплату лише за серпень і 50% за вересень».

Голова Київської міської організації профспілок працівників освіти і науки Олександр Янчук зазначив, що Кабінет Міністрів України планує зменшити надбавки та доплати вчителям, що призведе до негативних наслідків. Адже вчитель вищої категорії, який має 25-річний стаж, залишиться з окладом у 1800 грн. Із дев'ятьма гривнями і збільшенням оплати за комунальні послуги вчителі та вихователі стали найбільш збіднішою верствою населення в Україні, зокрема й у Києві.

Голова Київської міської профспілки працівників охорони здоров'я Лариса Канаровська основною причиною всіх негараздів галузі вважає недостатній рівень фінансування. «Зарплати працівників столичної системи охорони здоров'я, – наголосила вона, – є нижчими, ніж в освітян. Брак коштів призводить до дефіциту медичних кадрів, відтоку персоналу в інші галузі, а також гострої нестачі молодих фахівців».

Недостатній рівень фінансування поставив на межу виживання соціальну сферу міста, працівники якої змушені трудитися за вкрай мізерну зарплату. Голова Об'єднання первинних профспілкових організацій Головного управління соціального захисту населення Київської міської державної адміністрації Людмила Борисюк зазначила, що кілька тисяч працівників столичної соціальної сфери перебувають на межі виживання в нинішніх складних умовах. «За останні 15 років заробітну плату працівникам соціальної сфери жодного разу не підвищували, її розмір сьогодні ледь сягає 2 тис. грн. А санітарки, котрі доглядають за важко

хворими пацієнтами, взагалі отримують 1218 грн», – наголосила вона.

Багато гострих запитань лунало від представників трудових колективів, голів профспілкових комітетів і галузевих профспілок. Передусім, людей хвилювали проблеми зарплати, зайнятості, збереження робочих місць, дотримання соціальних гарантій. Окремо йшлося про боротьбу з корупцією, незаконними МАФами і будівництвом.

У свою чергу, Віталій Кличко розповів про роботу міської влади щодо вирішення проблемних питань життя столиці. «Однією з найбільших проблем, – наголосив він, – є відсутність коштів у бюджеті міста. Це обумовлено тим, що місто щорічно не отримує 8–9 млрд грн податку з доходів фізичних осіб (50% надходжень), що вилучаються до державного бюджету. Ця дискримінаційна норма застосовується лише до столиці, водночас інші територіальні одиниці використовують у себе 100% податку з доходів фізичних осіб». Єдиний спосіб виходу із скрутною фінансовою ситуацією мер вбачає в тому, аби всі податки залишалися в Києві.

Різко висловився Віталій Кличко з приводу заяви Уряду про необхідність зняти надбавки бюджетникам у столиці. «А як можна відібрати надбавки у вчителів і лікарів, у яких зарплата становить 2–3 тис. грн?! Як ми зможемо побороти корупцію, якщо люди змушені виживати на такі гроші? Ми повинні платити гідні зарплати, змусити економіку працювати, залучати інвестиції», – зазначив Віталій Кличко. І підкреслив, що місто заробляє гроші, головне – не вилучати їх.

Також міський голова зазначив, що через відсутність фінансування неможливо здійснювати виплати в соціальній і бюджетній сферах. «До кінця року розрахунковий дефіцит міського бюджету становить 1,7 млрд грн. Це гроші, яких нам украї не вистачає, з яких 700 млн грн ідуть на зарплати, 101 млн – оплату за медикаменти, 166 млн – за харчування. Складається дивна ситуація: спочатку кияни сплачують податки в державний бюджет, а потім мер приходиться і благає ви-

ділити кошти на ті чи інші потреби», – наголосив він.

Друга проблема – витрати на медичну галузь. «Заборгованість за ліки перед компаніями-постачальниками сягає 25 млн грн. Гемодіаліз постачають у борг, але постійно це робити не можуть. Потреби на охорону здоров'я в столиці складають 5,7 млрд грн. На жаль, бюджетом передбачено лише 3,6 млрд, що становить 63% від потреби», – зазначив Віталій Кличко.

Третя проблема – субвенції з держбюджету на компенсацію пільгового проїзду в громадському транспорті столиці, що покривають лише третину від потреб.

Підсумком зустрічі стало звернення столичних профспілок до Президента, Уряду та парламенту з вимогою ухвалити необхідні рішення, що дозволить реалізувати європейські стандарти життя, насамперед у питаннях зайнятості, погашення заборгованості із зарплати, безпеки працівників, умов оподаткування, соціального захисту, розвитку виробничого та трудового потенціалу столиці.

ІЗ ВИСТУПІВ

Тамара КОСТЮК, голова Київської міської організації профспілок ЖЖГ та сфери послуг:

«З 1 січня 2015 року заплановано проведення реорганізації комунальної галузі, головна мета якої – віднайти додаткові кошти, аби комунальна галузь відповідала тим вимогам, що мають забезпечити киянам якісне обслуговування. Але жодної копійки не передбачено на підвищення зарплати працівникам».

Олександр ЯЧУНЬ, голова Київської міської організації профспілок освіти:

«Уряд планує зменшити надбавки та доплати вчителям, що призведе до негативних наслідків. Адже вчитель вищої категорії, який має 25-річний стаж, залишиться з окладом у 1800 грн. Із дев'ятьма гривнями і збільшенням оплати за комунальні послуги вчителі та вихователі стали найбільш збіднішою верствою населення в Україні».

Людмила БОРИСЮК, голова Об'єднання первинних профспілок ГУ соціального захисту населення КМДА:

«За останні 15 років заробітну плату працівникам соціальної сфери жодного разу не підвищували, її розмір сьогодні ледь сягає 2 тис. грн. А санітарки, котрі доглядають за важко хворими пацієнтами, взагалі отримують 1218 грн».

Лариса КАНАРОВСЬКА, голова Київської міської профспілки медиків:

«Основна причина всіх негараздів галузі – недостатній рівень фінансування. Зарплати працівників столичної системи охорони здоров'я є нижчими, ніж в освітян. Брак коштів призводить до дефіциту медичних кадрів, відтоку персоналу в інші галузі, а також гострої нестачі молодих фахівців».

РОЗМОВА З ГОЛОВОЮ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЛЮДМИЛОЮ ПЕРЕЛИГІНОЮ

18 листопада в Івано-Франківську відбулася звітно-виборна конференція обласного комітету профспілки працівників культури, в якій, з-поміж багатьох гостей і запрошених, взяла участь голова Центрального комітету профспілки галузі Людмила Перелигіна. Нам вдалося поспілкуватися з гостею в режимі бліц-інтерв'ю, яке пропонуємо увазі читачів.

Марта ВОЙЦЕХІВСЬКА-ПАВЛИШИН
спеціально для «ПВ»

— Пані Людмילו, якими Ви бачите найголовніші завдання профспілкового руху в цей складний час?

— Якщо говорити про нашу профспілку працівників культури, то порівняно із завданнями, які вирішують інші бюджетні сфери, й навіть промисловість, економіка, у нас завдань, вважаю, значно більше. Маємо пам'ятати про ту високу місію, яку виконує культура і в суспільстві, і в житті кожної людини.

За часів незалежності України ми багато чого досягли, у вирішенні соціально-економічних проблем галузі також. Це соціальні проблеми клубних і бібліотечних працівників, викладачів музичних шкіл та шкіл естетичного виховання, музейників... Поетапно в різні часи і за різних умов та влади «різних кольорів» завдяки нашим зусиллям постановами Кабінету Міністрів були ухвалені нормативні документи, які давали можливість до невеличкої зарплати працівників галузі до-

Коли вже піднімаємо галас, то не заради галасу, а для вирішення питання

дати надбавку за вислугу років, гроші на оздоровлення, матеріальне заохочення за престижність праці тощо... Сьогодні перед нами постало завдання, враховуючи брак бюджетних коштів, і те, що живемо у воєнних умовах, дбати, аби ця законодавча база, ці нормативно-правові документи виконувалися. Інакше порушуватиметься Конституція стосовно людини праці. А це вже правова площина.

— Враховуючи те, що наразі бачимо всіляке затягування владою налагодження соціального діалогу з профспілками, а через це нещодавно відбулися попереджувальні акції протесту, чи можливо взагалі досягти зараз виконання законів власне завдяки діалогу?

— Ми завжди виходимо з того, щоб вирішувати проблеми через соціаль-

ний діалог. А коли вже зчиняємо галас, то не заради галасу, а для вирішення питання. Ми іноді вимушені йти на компроміс, як, наприклад, зараз. Але лише для того, щоб знову і знову шукати конструктивний соціальний діалог. Криком мало що досягнемо. От і зараз ми ведемо перемовини з міністерствами фінансів, економіки, соціалітики; плідно працюємо з Держкомтелерадіо, адже журналісти, працівники телерадіокомпаній — це наші члени профспілки. Зараз вони занепокоєні тим, що у разі створення суспільного телебачення і радіомовлення багато хто може втратити роботу. Тому порушуємо ці питання перед Міністерством культури. Так, протестами, ультиматумами можна рухати, пришвидшувати процес, але будувати краще мудримися кроками, потрібними рішеннями.

— Ви згадали міністра пана Євгена Нищука. Його коріння — з нашого Прикарпаття, чим ми пишаємося. Як працюєтеся з профільним міністром?

— Якщо мене запитали б, чи ця людина на своєму місці, то відповіла б, що він має все, аби працювати міністром культури. Мені невідомо, як пана Євгена оцінюють інші, але знаю, що в культурі завжди тяжко працювати талановитим людям, і просто тяжко працювати, бо ми всі люди емоційні, темпераментні; іноді емоції переважають розум. Пан Євген уміє працювати з нами.

— У своєму виступі на конференції Ви сказали, що побували практично в усіх областях України, окрім східних, адже всюди зараз тривають звіти та вибори. Наскільки професійними й активними є лідери обласних коміте-

Враховуючи ситуацію в державі, ми не завжди можемо висувати вимоги щодо підвищення стандартів соціально-економічного захисту людей, але ми повинні твердо стояти на своїх позиціях і вимагати від уряду збереження соціальних надбань попередніх років.

тів і чи готові вони працювати в умовах складних суспільних викликів?

— На сьогодні звіти і вибори завершуються. Територіальні організації профспілки прозвітували про свою роботу та підтримують дії Центрального комітету щодо захисту соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки. Всі керівники наших організацій отримали у спільчан довіру й одностайно обрані голови обкомів. Тому я вважаю, що в нинішніх складних умовах нестійкості на перше місце у профспілковій роботі виходять професійність і досвід лідерів. Чому? Тому що змінюються уряди, міністри та їхні заступники, змінюється влада на місцях. Тож потрібно бути високопрофесійними, поміркованими і мудрими, аби працювати, а не втрачати під час цих змін. Тобто необхідно будувати, а не руйнувати. А цього іноді й навчитися немає де. Це приходить із досвідом, тобто потрібна життєва школа. Тим часом завдання профлідерів залишаються незмінними — захист людини праці.

— Чи достатньо інформаційної роботи, щоб знати, що можуть і хочуть профспілки, і як це можна виправити?

— Інформаційної роботи якраз дуже мало, при тому що вона справді здатна вирішувати дуже багато. Не всі області мають профспілкові газети, не всі мають кошти на те, щоб організувати інформаційну пропаганду профспілковим лідерам. Федерація профспілок постраждала на Майдані, нині її фінансові можливості вкрай обмежені, як і в цілому в нашій галузі культури. Але це не знімає з нас відповідальності: кожен профспілковий лідер має докласти всіх зусиль для захисту інтересів працівників, щоб його якомога частіше бачили й чули люди. І тоді його обов'язково підтримає профспілкова громада. Це і є позицією нашої профспілки.

Івано-Франківщина — одна з небагатьох областей, де збереглася профспілкова преса, створено веб-ресурс, тож голос профспілки доходить до людей. Переконана, що завжди треба шукати партнерів, однодумців, щоб перемагати. Враховуючи ситуацію в державі, ми не завжди можемо висувати вимоги щодо підвищення стандартів соціально-економічного захисту людей, але ми повинні твердо стояти на своїх позиціях і вимагати від уряду збереження соціальних надбань попередніх років. Адже кожен міністр, кожен чиновник отримав завдання — економіти. Але ж усім відомо: хто економить на культурі, на цінностях — той прямує в епоху варварства.

Додам від себе, що історія свідчить: багато цивілізацій загинули не від зовнішнього удару, а від внутрішнього розтління...

Païsa
Чирваоглядач «ПВ»
chirva@bigmir.net

Якість товарів чи якість життя?

Якість нашого життя визначається безліччю факторів. Серед довгого списку важливих позицій істотною роль відіграє і якість товарів та послуг, якими ми користуємося. Якимись щодня, іншими – час від часу. Надто часто доводиться стикатися з товарами та послугами, які за жодними параметрами не можуть задовольнити споживача. Ці негативні моменти, безперечно, жодним чином не додають ані здоров'я, ані психологічного комфорту. Проблема якості життя актуальна не тільки для України, а й для усього світу. Через це щороку в листопаді відзначають Всесвітній день якості. Що він означає для нашої країни? Про це – на шпальтах нашого видання.

ЗРОБЛЕНО В УКРАЇНІ

Нинішній день якості для України особливий. І не лише через тривожні події на сході. Після перемоги Революції Гідності попит на товари українського виробництва – просто шалений. Люди готові купувати, тестувати й куштувати все з національною символікою. На хвилі небаченого досі патріотизму навіть автомобілі українці «зодягають» у вишиванки. Це означає, що споживач шукає площини, на яких можна втамувати свій споживацький голод. Отут би й проявити нашим виробникам спритність і без додаткових зусиль цей голод утамувати.

Однак на полицях наших магазинів товари українських виробників побачити не часто. Натомість товари дешевого китайського вжитку почуваються, наче вдома. Ми їх лаємо за погану якість, невідповідність стандартам, часто просто викидаємо на смітник і взамін знову ж купуємо китайське. Розрекламовані бренди італійських чи французьких будинків моди – тільки для дуже вузького кола українців. Такі захмарні ціни по кишені не багатьом. А нині, на тлі доларової лихоманки, це коло ще більше звужується. Через низьку купівельну спроможність населення починаються бути-

ки, які ще вчора прикрашали не тільки столичні вулиці, а й вулиці багатьох українських міст. Власники таких крамниць бідкаються, чим заповнити полиці своїх дорогих супермаркетів. Українським? Чом би й ні!

Експерти стверджують, що ніша торгових точок з продажу продукції Made in Ukraine чекає гравців, які б задавали ритм та вектор бізнесу. Український споживач шукає й хоче купувати саме українське. Аналітики кажуть, що в Україні виробляють практично все – від зубних паст до мобільних телефонів. Чимало підприємств, котрі виробляють продукти харчування, уже знайшли свого споживача. Та багатьом українським виробникам нині бракує професійного маркетингу. Тільки одиниці зважились запросити фахівців з-за кордону і зробити акцент на клієнта. Решта орієнтація на споживача відверто нехтує і сподівається відбутися благальним: «Купіть у нас, бо у нас українське». Та це не спрацює. Як і аргумент, що українське дешевше відсотків на 15–20. Потрібна абсолютно нова філософія – і виробництва, і маркетингу, і торгівлі. Треба нарешті забути про радянські ГОСТи, а орієнтуватися на кращі дизайнерські розробки українських авторів. Ціла когорта майстрів, готових поділитись ідеями, як зробити українське кращим у всьому світі, чекає свого замовника. Аби зробити будь-яку галузь нашої економіки фантастично розвинутою. Однак зворотного руху поки що немає. Виробники ладні все списувати на економічну скруту й власних підприємств, і споживача загалом. З такими підходами, кажуть економісти, ми ще довго залишатимемося територією, де майже половина населення зодягаєть-

ся з чужого плеча. На розкладках секонд-хенд чи у стокових крамничках.

ТОВАРИ ЕКОНОМКЛАСУ

Факт залишається фактом: українські виробники не поспішають просувати свою продукцію на внутрішні ринки, відтак національні товари поступово з них витісняються. І на наш ринок легально надходять імпортовані продукти низької якості – ті, на які немає попиту в країні виробника. Особливо багато на полицях магазинів імпортованих м'ясних продуктів. Приміром, ковбас і сосисок стали завозити удвічі більше порівняно з минулим роком. Схожа тенденція і в молочному сегменті. Полиці наших магазинів заповнені дорогими сирами іноземного виробництва. Жорсткі вимоги, які висувають вітчизняним сироварам, жодним чином не торкнулися іноземних постачальників. Тож поняття ціна і якість надто проблематичні. Аналітики б'ють на сполох. «Ціна та якість – категорії взаємопов'язані, але ці зв'язки не є прямими, – зауважує експерт з якості Володимир Северинів. – Висока ціна не завжди означає високу якість. Висока ціна доволі часто використовується нечесними виробниками, аби обдурити споживача».

Тож те, що імпортовані продукти коштують дорожче, геть не свідчить про їхню високу якість. Питання безпеки таких продуктів теж залишається відкритим.

Місцеві виробники, помітивши прагнення споживача купувати дешевше, заповнили ринок продукцією доволі сумнівної якості. Центр споживчих експертиз «Тест» провів дослідження, які показали, що частка неякісного товару в мо-

За оцінками МВФ, ринок Європейського Союзу допоможе Україні збільшити експорт до Європи на 25% вже до 2019 року.

Частка продажу споживчих товарів, вироблених на території України, у структурі роздрібного товарообігу становить 59,9%

лочній продукції становить 20–25%, у соняшниковій олії – до 33, у ковбасах – 10–15%. Йдеться про замітники чи не якісні добавки.

Найчастіше в Україні підробляють молочну та м'ясну продукцію, соки й мінеральні води, алкогольні напої. Під час вирощування ранніх овочів та фруктів використовують наднормативну кількість добрив і регуляторів росту. Тож при збереженні тенденції купувати дешево буде завдано ще одного відчутного удару по здоров'ю нації.

У нашій державі досі не встановлено норм продуктової безпеки країни. Поки що не вдалося офіційно узаконити норми, які визначають денний енергетичний раціон жителя України. У Штатах цей показник становить 3650 кілокалорій на добу, у країнах ЄС – 3400. В Україні озвучувати ці показники вважають непристойним. Певно, є на те вагомі причини. Або цифри такі, що світ може вжахнутися.

Навіть продукти сегменту економкласу стають недоступними для значної частини українців. Дані статистики, озвучені недавно представниками уряду, свідчать про різке зниження вживання біологічно цінних продуктів. Приміром, споживання м'яса та м'ясопродуктів зменшилось на 37%, молока й молочних продуктів – на 35, яєць – на 38, риби – на 81, овочів і фруктів – на 49% при одночасному стабільно високому рівні споживання хлібопродуктів, тваринного жиру, зернобобових продуктів, картоплі. Експерти пояснюють такі тенденції бідністю українського середньостатистичного споживача, який намагається вижити в умовах економічних та соціальних потрясінь... Про те, що такі диспропорції у складі раціону є чинником для виникнення усіляких захворювань, відповідальні за якість продуктів намагаються не згадувати.

На жаль, на споживчому ринку, окрім вітчизняної продукції, спостерігається

величезна кількість продукції імпортного виробництва сумнівної якості. Така продукція часто має невстановлене походження, на ній не зазначається термін придатності, справжній перелік складових тощо.

За оцінками Міжнародної торгової палати, половина одягу, який продається в Україні, – підробка. Кожна друга пара взуття – фальсифікат. Це означає, що ми виробляємо підробки на свій внутрішній ринок і купуємо за кордоном підроблене для нашого українського купця.

ПОЛЕ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПЕРСПЕКТИВ

Нинішнє геополітичне становище поставило перед українським бізнесом складну дилему: або він пробивається на європейські ринки, або приречений на занепад. Російський ринок для україн-

За даними Мінагрополітики, експорт української продукції до Європейського Союзу зріс на 14% порівняно з аналогічним періодом минулого року.

ських підприємств за будь-якого розвитку подій у найближчому майбутньому залишатиметься вкрай нестабільним, а то й закритим. Аби вижити в нинішніх умовах, українському бізнесу необхідно протоптувати дорогу на європейські ринки. Тим більше, що митні перепони для нього ЄС зняв у односторонньому порядку. Зміна географічних орієнтирів проходить доволі складно, однак Україна вже зробила певні кроки.

Парадоксально, але саме агресивна зовнішньоекономічна політика Росії стала найбільш дієвим фактором того, що вітчизняні підприємці почали орієнтуватися у західному напрямку. Якщо раніше постачання продукції в ЄС для багатьох компаній було справою престижу та іміджу, то зараз це в буквальному сенсі стало справою виживання.

Ситуація з підписанням угоди з ЄС нагадує ситуацію п'ятирічної давності, коли Україну прийняли до СОТ. Тоді багато хто сподівався, що вступ до СОТ дасть Україні поштовх до економічного розвитку. Але цього за п'ять років, на жаль, не сталося. Причин багато, та головна – неефективна внутрішня політика самої держави. Небажання пересічних українців збагнути просту істину: жодні зовнішні міжнародні угоди не замінять внутрішньої економічної політики.

І те, що Україну запросили пограти на європейському полі, означає, що гра ведеться не тільки в європейській, а й в українській ворота. Тим часом європейські правила гри відрізняються від тих, за якими звикли грати вітчизняні підприємства.

Переважає більшість українських виробників не дотягує до вимог Євросоюзу. Тільки невелика частка молочних заводів України відповідає стандартам ЄС. Щоб досягти реального європейського рівня, молочарям і сироварам знадобиться майже три роки, стверджують експерти. Тваринникам і овочівникам, аби поставити свою продукцію на європейські ринки, доведеться спершу модернізувати свої виробничі потужності. На це знадобиться майже мільярд доларів, підрахували аналітики. Дорого, важкувато на тлі нинішньої нестабільності. Але ж така потужна інвестиція раз і назавжди. І тільки за умов модернізації українські виробники зможуть конкурувати по всьому світу. А їхній прибуток не залежатиме від настроїв та вподобань екс-голова вєтлїкаря Росії пана Оніщенка.

З ІСТОРИЇ ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ЯКОСТІ

Відзначити Всесвітній день якості почали ще у 1989 році. Ініціаторами заснування такого свята виступили шановані в усьому світі громадські організації, серед яких і Європейська організація з якості та Американське товариство з контролю якості, Союз японських учених та інженерів і Латиноамериканська організація з якості. За підтримки ООН Всесвітній день якості почали відзначати щороку у другий чет-

вер листопада. Цей день покликаний акцентувати увагу на важливості високої якості товарів та послуг, привернути увагу до цієї проблеми. Адже це насамперед безпека споживачів. Пряма паралель зі здоров'ям людей. Всесвітній день якості відзначається не тільки в Європі, а й у багатьох країнах світу. А з 1996 року навіть відзначається Європейський тиждень якості, частиною якого і стало це свято. Воно було

задумане як захід на підвищення якості всієї продукції, що сьогодні виробляється у світі. Ініціатори свята намагаються переконати людей, що їхнє життя і здоров'я залежить від якості товарів та послуг. А також привернути увагу до неналежної якості цілої низки товарів, які шкодять не тільки організму людини, а й довкіллю загалом, тобто всій планеті.

Що роблять цього дня ті, хто покликаний дбати про якість і безпе-

ку товарів? Зазвичай влаштовують виставки, які демонструють якісні та конкурентоспроможні товари. Якісними нині вважаються товари, які зберігають довкілля, фізичне та психічне здоров'я людини. Заходи на підтримку принципів якості вироблених товарів і послуг підтримали і профспілкові лідери України. За їхньої участі пройшов 23-й Міжнародний форум «Дні якості в Києві-2014». Як завжди, форум відбувся під знаком корис-

ної та нової інформації, ділового спілкування з провідними фахівцями і колегами з інших країн. Найбільше уваги привернула науково-практична конференція «Через якість і досконалість – до європейських ринків, до цілісної та процвітаючої України». І це особливо актуально сьогодні, коли Україна прямує європейським шляхом розвитку.

НА ЧАСІ

РЕАБІЛІТАЦІЯ УЧАСНИКІВ АТО

ТА НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ З ВИЗНАЧЕННЯМ МІСЦЯ В НІЙ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ

Олександр АНДРІЄНКО
головний лікар ДП «Санаторій
«Новомосковський»

Здоров'я населення має посідати одне з найбільш важливих, якщо не сказати першорядних, місць серед усіх пріоритетів. Принципи державної політики в сфері зміцнення здоров'я повинні базуватись, насамперед, на балансі між клінічною, профілактичною, реабілітаційною та оздоровчою медициною. У світлі подій, що відбуваються в державі, одним з важливих питань є проведення реабілітації учасників АТО, актуально залишається реабілітація й інших категорій населення. З цього приводу вже лунали заяви Президента, Уряду, інших владних структур, що знайшли своє відображення при формуванні проекту держбюджету на 2015 рік.

На сьогодні виконання завдань, пов'язаних із забезпеченням належного рівня медичного обслуговування військовослужбовців, покладені на військово-медичні центри, шпиталі, а також санаторно-курортні заклади. Санаторно-курортне лікування, медична реабілітація є важливими факторами соціального захисту, збереження професійного довголіття і здоров'я військовослужбовців, ветеранів Збройних сил, учасників війни та бойових дій, членів їх сімей. Як показує дійсність, при ефективному наданні медичної допомоги постраждалим у боях та пораненим шанси на одужання збільшуються за умови своєчасного і високопрофесійного проведення реабілітаційних заходів. У нашій державі ця практика не відпрацьована, відсутня й належна матеріально-технічна база. І як наслідок – багато учасників АТО взагалі залишаються без реабілітаційної допомоги, інші проходять лікування за кордоном, що потребує значних матеріальних витрат.

Ефективність відновного лікування значною мірою залежить від своєчасного та послідовного проведення всіх його етапів. Доцільність та ефективність застосування природних і преформованих факторів науково обгрунтовані та підтвержені багаторічним досвідом. Ці фактори значно впливають на кінцеві результати відновного лікування, насамперед осіб працездатного віку, що сприяє змінненню економічного потенціалу країни за рахунок збереження людського ресурсу.

Слід констатувати, що в санаторно-курортних закладах нашої держави утворені і функціонують більше 3 тис. ліжко-місць реабілітаційного профілю, в тому числі для лікування захворювань опорно-рухової системи, психологічних та неврологічних, шлунково-кишкового тракту, органів дихання, ендокринної системи та порушення обміну речовин, серцево-судинних, післяопікових хворих та ін. Матеріально-технічна база,

кадровий потенціал дозволяють проводити відновне лікування громадян України на високому рівні. Проте відсутність на рівні держави цілісної концепції проведення реабілітації та визначення місця в ній санаторно-курортних закладів, що мають досвід і матеріально-технічну базу, не дає змоги стабільно й ефективно проводити реабілітацію хворих.

Основними проблемами, що існують сьогодні в організації санаторно-курортного лікування і медичної реабілітації, є:

- зміна в свідомості і ставленні керівників різного рівня, рекреативів і хворих до санаторно-курортних закладів не як до закладів від-

короткостроковий досвід, набутий ДП «Санаторій «Новомосковський» у співпраці з регіональним госпіталем, щодо проведення реабілітації учасників АТО показує велику ефективність і потребує подальшого вивчення. Така робота має вкрай важливе значення у відновленні здоров'я учасників АТО.

Хотілося б зауважити, що завдання, які має вирішувати реабілітаційна медицина, не закінчуються з останнім пострілом на війні чи останнім виписанням з госпіталю солдатом. Це проблема найближчих десятиліть. І від того, хто її вирішуватиме, залежить багато.

Тож потрібно об'єднати зусилля санаторно-курортних закладів, незалежно від їх відомчого підпорядкування та форми власності, науково-дослідних установ та кафедр у розробці та впровадженні протоколів реабілітації на санаторно-курортному етапі. І що дуже важливо, таке лікування повинні забезпечити держава, фонди соціального страхування (в повному обсязі). Необхідно проводити закупівлю реабілітаційних путівок до санаторіїв за максимально спрощеною процедурою, адже це вимога воєнного часу.

починку, а як до лікувально-профілактичних, використання їх можливостей у повному обсязі для відновлення здоров'я незалежно від пори року і місця розташування;

- підготовка лікарів курортологів та реабілітологів, удосконалення їх знань;

- відсутність нормативно визначених умов, порядку і права застосування в курортно-рекреаційній діяльності нових нетрадиційних і парамедичних технологій;

- необхідність державної підтримки розвитку санаторно-курортних закладів, розуміння того, що вкладені кошти повернуться зменшенням витрат на лікування та виплату лікарняних, збільшенням професійного довголіття, зростанням виробництва і безздатності, довіри населення до держави за турботу про його здоров'я.

У мирний час реабілітаційні заходи були спрямовані переважно на відновлення фізичного стану пацієнтів. Нині провідну роль у комплексі лікувально-діагностичних заходів як на стаціонарному, так і подальших етапах реабілітації відіграють психодіагностика та психокорекція. Зменшення інтенсивності (або повне припинення) психотравмуючих і стресогенних чинників, відсутність побутово-сімейних та професійних проблем самі по собі створюють психологічні передумови успішного реабілітаційного лікування. А раціональне планування лікувального процесу, гармонійне поєднання процедур із загальнооздоровчою дією курортних чинників, створення належного режиму дня – це реальні кроки до швидкого медико-соціальної реадптації пацієнта.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЗАЙНЯТОСТІ: ВЗАЄМОДІЯ З ВИМУШЕНИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ

Державний центр зайнятості повідомляє, що за період з 1 березня по 10 листопада до центрів зайнятості звернулося за сприянням у працевлаштуванні 23,4 тис. осіб із числа мешканців АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей, з яких статус зареєстрованого безробітного отримали 13,9 тис. Допомогу з безробіття отримували 8,9 тис. осіб.

ЗА ІНФОРМАЦІЮ ПРЕС-СЛУЖБИ МІНСОЦПОЛІТИКИ, найбільше мешканців АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей звернулося до центрів зайнятості м. Києва (2,1 тис.), Харківської (2 тис.), Донецької (2,2 тис.), Запорізької (2,2 тис.) та Дніпропетровської (2,2 тис.) областей.

За направленням державної служби зайнятості працевлаштувалися 3,9 тис. осіб із числа мешканців АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей. Ще 379 зареєстрованих безробітних із числа вимушених переселенців проходять професійне навчання під замовлення роботодавців, понад 600 були залучені до громадських та інших робіт тимчасового характеру. Станом на 10 листопада кількість безробітних із числа мешканців АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей, які звернулися за сприянням у працевлаштуванні до інших регіонів України, становить 8,8 тис. осіб. Зокрема, 727 осіб зареєстровані в Дніпропетровській області, 682 – у Запорізькій, 859 – у Харківській, 1,2 тис. – у Донецькій та 1,1 тис. – у м. Києві.

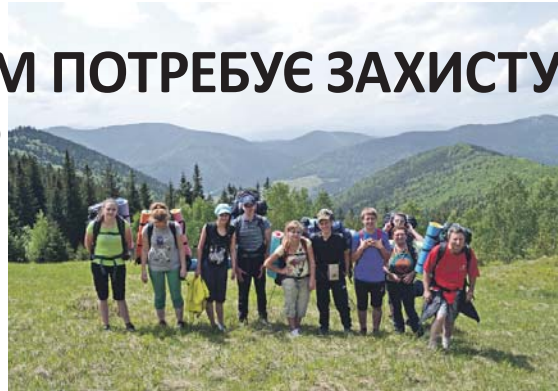
З метою сприяння у вирішенні проблем працевлаштування переселенців державна служба зайнятості проводить системну роботу з надання їм інформаційно-роз'яснювальних послуг як у центрах зайнятості за місцем перебування, так і у виїзному режимі в місцях тимчасового розміщення, а також на маршрутах слідування переселенців на транспортних вузлах: на залізничних та автовокзалах, автостанціях тощо. За оперативними даними регіональних центрів зайнятості, за період з 1 березня по 10 листопада проведено 2065 виїзних інформаційно-роз'яснювальних заходів, якими охоплено понад 35,1 тис. вимушених переселенців. Зокрема, з використанням мобільних засобів інформування проведено 934 заходи за участю близько 14,7 тис. переселенців. З метою надання допомоги у працевлаштуванні особам

із числа переселенців, які звернулись до центрів зайнятості, незалежно від місця їх проживання чи перебування, надається повний комплекс соціальних послуг та здійснюється матеріальне забезпечення на випадок безробіття відповідно до чинного законодавства. З метою сприяння у працевлаштуванні державна служба зайнятості також надає зареєстрованим безробітним, у тому числі особам, які перебувають з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО, соціальну послугу з організації професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації та видає ваучери для підтримання конкурентоспроможності осіб віком старше 45 років на ринку праці, незалежно від місця їх проживання чи перебування. Професійне навчання організовується на замовлення роботодавця або для самозайнятості, провадження підприємницької діяльності з урахуванням побажань безробітних і здійснюється у професійно-технічних та вищих навчальних закладах, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання. Таке навчання організовується за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Для оперативного підбору громадянам підходящої роботи на основі загальнодержавної бази даних оперативних вакансій функціонує сервіс «Пошук роботи» державної служби зайнятості. Обслуговування користувачів здійснюється Операторським центром засобами Інформаційно-довідкової інтерактивної багатоканальної телефонної системи державної служби зайнятості за номером 0-800-50-50-60 із стаціонарного телефону та 730 – з мобільного. Крім того, інформацію про послуги державної служби зайнятості та актуальні вакансії можна дізнатись на Інтернет-медіа-порталі «Труд» www.trud.gov.ua. База вакансій оновлюється щодня.

ВІДПОЧИНОК

УКРАЇНСЬКИЙ ТУРИЗМ ПОТРЕБУЄ ЗАХИСТУ

Український туризм залишається незаслужено забутий, вважають представники галузі. Хоча, за статистикою, турпотік в Україну здатний генерувати у споживчий ринок понад 495 млрд грн. Дбати про відновлення туристичної сфери треба вже сьогодні. Таку позицію висловили представники туристичної галузі під час прес-конференції, яка відбулася 19 листопада в інформаційному агентстві «Укрінформ».

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Експерти говорили про падіння кількості як зовнішніх, так і внутрішніх туристів, хоча це навряд чи стало для когось несподіванкою. Точні статистичні підсумки потоку туристів будуть підбиті наприкінці року, але вже зараз можна попередньо проаналізувати масштаби скорочення галузі.

«Поки що ми спираємося на дані, що надійшли від місцевих органів управління. Ми докладно вивчили, як вплинула анексія Криму на турпотік на пів-

дні України. На морських курортах не спостерігалось зростання туристичного потоку, якщо порівнювати з попереднім роком», – розповів голова правління Асоціації індустрії гостинності України Олександр Лієв.

Тим часом найнижчий рівень туризму показав Київ. «За дев'ять місяців цього року, порівняно з аналогічним періодом 2013-го, падіння туристичного потоку по Києву становило близько 30–35%. Так, у 2013 році зовнішніх туристів налічувалося 1 млн 215 тисяч. За дев'ять місяців поточного року – 704 тисячі, а внутрішніх туристів – 651 тисяча і 406 тисяч відповідно», – розпо-

вів представник туристичного напрямку КМДА Олексій Євченко. За його словами, зараз місто має на меті повернути турпотік на попередній рівень, створивши привабливі умови для туристів.

Представники туристичної галузі нарікали, що в жодному із запропонованих варіантів коаліційної угоди не згадується про туристичну галузь.

«Тим, хто склали цей документ, на жаль, мало що відомо про туризм. В жодній коаліційній угоді, яка доступна громадськості, про туризм немає ані слова. Лише в одному із варіантів згадується «зелений» туризм», – зазначив Олександр Лієв.

Він вважає це великим упущенням, адже туризм – наймирлюбніша галузь з усіх, що існують в Україні. І додає, що саме у

нинішній складний період, як ніколи, треба оголошувати туризм першочерговим пріоритетом.

Учасники конференції переконані, що слід вимагати від уряду, аби в коаліційній угоді були передбачені пункти зі створення підкомітету у справах туризму в комітеті економіки, а також заснування центрального органу для координації туристичної діяльності та ухвалення Туристичного кодексу.

За словами Олександра Лієва, в Україні індустрія туризму регулюється лише двома законодавчими актами – законами «Про туризм» і «Про курорти», які морально застаріли й не відповідають вимогам сучасного туристичного ринку.

Завдання туризму в «розумних» країнах – створювати споживчий ринок для продажу товарів власного виробництва. Для

цього українському туризму потрібно налагодити взаємодію з реальним сектором економіки. За цієї умови вже у 2015 році для українського товарного виробництва стане очевидно, що туризм – стратегічна галузь для України. Ставитися до галузі потрібно не як до бюджетопоглинаючої, а як до бюджетоутворювальної. І річ не у фінансовому, а в нормативно-законодавчому стимулюванні туристичної галузі, наголошували учасники заходу.

Крім того, українському туризму бракує загальної концепції, вважає представник Асоціації ділового туризму України Анна Петрова. «Туризму немає місця в головах наших чиновників. А це доволі велика галузь. Це малий та середній бізнес, це робочі місця. Треба зрозуміти, що туризм – бюджетонаповнювальна галузь, яка має посісти в стратегії розвитку країни гідне місце. Відсутність загальнонаціональної концепції розвитку туризму в Україні – обурює. Представники туристичного бізнесу намагаються самоорганізуватися і зрушити справу з мертвої точки», – наголосила Анна Петрова.

Окрім економічної та суспільної складової, туризм виконує реабілітаційну функцію. «Доведено, що мандрівки – найкращий спосіб дістати моральне задоволення та повернути душевну рівновагу. Цей потенціал туризму наразі неабияк актуальний для України», – вважає голова громадської організації Open Ukraine Юлія Алексеева.

На 30-35% зменшився туристичний потік у столиці за 9 місяців 2014 року

УВАГА! Підтримуйте профспілкові видання! Дайте шанс достовірній інформації дістатися до людей!

АНОНС
ГОТУЄТЬСЯ ДО ДРУКУ
«БІБЛІОТЕЧКА ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» № 11–12/2014 «МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВКЛЮЧЕННЯ ДО ГАЛУЗЕВИХ, ТЕРИТОРІАЛЬНИХ УГОД ТА КОЛЕКТИВНИХ ДОГОВОРІВ ПОЛОЖЕНЬ КОНВЕНЦІЙ МОП, РАТИФІКОВАНИХ УКРАЇНОЮ, У СФЕРІ БЕЗПЕКИ І ГІГІЄНИ ПРАЦІ»

Сучасний стан безпеки праці й охорони здоров'я трудящих визнано критичним усіма органами державного управління, незалежними вітчизняними та іноземними експертами, спеціалістами ФПУ.

З метою надання практичної допомоги членським організаціям у вирішенні питань ефективного захисту трудящих у сфері безпеки і гігієни праці, сприяння впровадженню стандартів гідної праці департамент охорони праці ФПУ розробляє Рекомендації щодо включення до галузевих, територіальних угод та колективних договорів положень відповідних Конвенцій МОП, ратифікованих Україною, а також здійснення громадського контролю профспілок за їх виконанням.

Відповідний проект буде розміщено для обговорення в черговому випуску журналу «Бібліотека голови профспілкового комітету» та на веб-порталі ФПУ. Запрошуємо всіх бажаючих долучитися до його опрацювання.

ВАЖЛИВО
ЗАМОВЛЯЙТЕ «БІБЛІОТЕЧКУ ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ»
№ 9–10/2014 «ЗВІТИ І ВИБОРИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ ПРОФСПІЛОК»

У профспілкових організаціях розгорнуто активну роботу з підготовки та проведення звітів і виборів профспілкових органів. Тож фахівцями ФПУ з питань розвитку профспілкового руху підготовлено методичні матеріали щодо проведення звітів і виборів, що будуть надруковані у вересні – жовтні 2014 року. Сподіваємося, що ці матеріали будуть корисними для керівників профорганів, профспілкових працівників і активістів, які братимуть участь у підготовці та проведенні звітів і виборів у профспілкових організаціях.

Додатковий наклад «Бібліотечки» можна замовити за адресою: 01042, м. Київ, бульв. Дружби народів, 5, Підприємство «Профінформ» ФПУ або за тел.: (044) 528-70-49; e-mail: profvisti@ukr.net. Мінімальна кількість замовлень – 10 примірників. Вартість одного примірника самовивозом – 13 грн, з пересилкою – 14,60 грн.

НЕ ЗВОЛКАЙТЕ
ЗАЛИШИВСЯ МІСЯЦЬ!
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ЦЕНТРАЛЬНІ ПРОФСПІЛКОВІ ВИДАННЯ НА 2015 РІК

Вартість передплати на рік становить:
22152 ГАЗЕТА «ПРОФСПІЛКОВІ ВІСТІ» – 156 грн;
22909 ЖУРНАЛ «БІБЛІОТЕЧКА ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ» – 68,04 грн.

Видання широко висвітлюють діяльність Федерації профспілок України, галузевих і регіональних профспілок із захисту прав та інтересів трудящих. На шпальтах видань завжди – журналістські розслідування, дискусії, аналітика, соціальний захист, юридичні консультації, міжнародні новини, культура і спорт.

Передплатити видання можна в будь-якому поштово-випусковому відділенні України за «Каталогом видань України» або скориставшись послугою «Передплата ON-LINE» на корпоративному сайті ДП «Преса» www.presa.ua.

ПОСЛУГИ
ПІДПРИЄМСТВО «ПРОФІНФОРМ» ФПУ НАДАЄ ДОДАТКОВІ ПОСЛУГИ

- ВИГОТОВЛЕННЯ:**
- брошур;
  - буклетів;
  - методичок;
  - листівок;
  - календарів;
  - папок;
  - книг;
  - фотографій

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМНИХ ОГолошень:

- у друкованих виданнях («Профспілкові вісті», «Бібліотека голови профспілкового комітету»);
- на нашому сайті www.psv.org.ua.

ТЕЛ. ДЛЯ ДОВІДОК: (044) 528-70-49

ВІДПОЧИНОК

ВІДПУСТКА ПІД ЧАС РОБОТИ
У ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

? Яка тривалість щорічної відпустки у працівників, які трудяться за трудовим договором у приватного підприємця?

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 жовтня 2009 року № 1168 визначено, що форма трудового договору між працівником та фізичною особою, яка використовує найману працю, затверджується Міністерством праці та соціальної політики України. Наказом Мінсоцполітики від 08 червня 2001 року № 260 (зі змінами, внесеними наказом від 14 жовтня 2010 року № 320), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27 червня 2001 року за № 554/5745, затверджена форма трудового договору між працівником і фізичною особою, яка використовує найману працю.

Пунктом 6 трудового договору передбачено визначення сторонами договору тривалості відпустки.

Статтею 74 Кодексу законів про працю України (КЗпП) встановлено, що громадянам, які працюють за трудовим договором у фізичної особи, надаються щорічні (основна та додаткові) відпустки із збереженням на їх період місяця роботи (посади) і заробітної плати. Відповідно до статті 75 Кодексу щорічна основна відпустка надається працівникам тривалістю не менш ніж 24 календар-

них дні за відпрацьований робочий рік із дня укладення трудового договору. Особам віком до вісімнадцяти років надається щорічна основна відпустка тривалістю 31 календарний день. Згідно зі статтею 6 Закону України «Про відпустки» інвалідам I і II груп надається щорічна основна відпустка тривалістю 30 календарних днів, а інвалідам III групи – 26 календарних днів. Відповідно до статей 78, 78-1 КЗпП дні тимчасової непрацездатності працівника, засвідченої у встановленому порядку, а також відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами до щорічних

безперервної роботи їх тривалість визначається пропорційно до відпрацьованого часу, крім визначених законом випадків, коли ці відпустки за

кові щорічної та додаткових відпусток не має бути меншою, ніж 24 календарних дні. Особам віком до вісімнадцяти років заміна всіх видів

Громадянам, які працюють за трудовим договором у фізичної особи, надаються щорічні (основна та додаткові) відпустки із збереженням на цей період місяця роботи (посади) і заробітної плати.

відпусток не включаються. Святкові та неробочі дні при визначенні тривалості щорічних відпусток не враховуються. Статтею 79 Кодексу визначено, що щорічні основна та додаткові відпустки повної тривалості у перший рік роботи надаються працівникам після закінчення шести місяців безперервної роботи у роботодавця. У разі надання зазначених відпусток до закінчення шестимісячного терміну

бажанням працівника надаються повної тривалості. У разі звільнення працівника йому виплачується грошова компенсація за всі не використані ним дні щорічної відпустки, а також додаткової відпустки працівникам, які мають дітей (стаття 83 Кодексу). За бажанням працівника частинна щорічної відпустки замінюється грошовою компенсацією. При цьому тривалість наданої працівни-

відпусток грошовою компенсацією не допускається.

Згідно зі статтею 195 Кодексу щорічні відпустки працівникам віком до вісімнадцяти років надаються у зручний для них час. Щорічні відпустки працівникам віком до вісімнадцяти років повної тривалості у перший рік роботи надаються за їхньою заявою до настання шестимісячного терміну безперервної роботи у роботодавця.

ЗА ПЕВНИХ ОБСТАВИН

ВІДСТОРОНЕННЯ ПРАЦІВНИКА ВІД РОБОТИ

? У яких випадках працівника можуть відсторонити від роботи?

Відповідно до статті 46 КЗпП відсторонення працівника від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається у разі появи на роботі в нетверезому стані, стані наркотичного або токсичного сп'яніння; відмови або ухилення від обов'язкових медичних оглядів, навчання, інструктажу і перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони; в інших випадках, передбачених законодавством.

Під відстороненням слід вважати тимчасове недопущення працівника до роботи з підстав, передбачених законодавством. На відміну від звільнення, при відстороненні

від роботи трудовий договір із працівником не припиняється, трудова книжка не видається і розрахунок не провадиться. На період усунення від роботи за працівником зберігається його робоче місце. Ця процедура використовується як тимчасовий захід до ухвалення остаточного рішення про можливість чи неможливість виконання працівником обов'язків, установлених трудовим договором. Відсторонене від роботи власник

підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган через видання наказу (розпорядження) по підприємству, в якому зазначаються підстави відсторонення з посиланням на нормативні акти та період, на який працівник відсторонюється від роботи. У такому разі про допущення працівника до роботи окремого наказу видавати не потрібно. Працівник має ознайомитися з наказом під підпис, а в разі його відмови складається акт. Працівник має право оскаржити наказ про відсторонення від роботи в установленому законом порядку. Запис про відсторонення до трудової книжки не заноситься. Після закінчення терміну відсторонення від роботи працівника залезно від підстав може бути допущено до роботи, переведено на іншу роботу або звільнено.

ВАШІ ДІЇ

ЯК ОСКАРЖИТИ ДІЇ
ВЛАСНИКА У ЗВ'ЯЗКУ
ЗІ ЗВІЛЬНЕННЯМ?

? Який порядок оскарження дій власника підприємства у разі звільнення працівника з роботи?

Відповідно до статті 24 Кодексу законів про працю України укладення трудового договору оформляється наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу про зарахування працівника на роботу. Трудовий договір вважається укладеним і тоді, коли наказ чи розпорядження не були видані, але працівника фактично було допущено до роботи. Отже, працівник має право вимагати від фактичного роботодавця оформлення трудових відносин належним чином. У разі його відмови можна звернутися до суду з відповідною позовною заявою. Крім позову, до суду необхідно подати належні докази, які підтверджують факт роботи на підприємстві (приміром, наряди на виконання роботи, покази свідків, фотографії процесу роботи тощо).

У випадку звільнення з роботи з ініціативи власника або уповноваженого ним органу без законної підстави ви можете звернутися до районного, районного в місті, міського чи міськрайонного суду із заявою про вирішення трудового спору в місячний строк із дня вручення копії наказу про звільнення або із дня видачі трудової книжки (ст. 233 КЗпП). Про порушення трудових прав під час дії трудового договору до суду із заявою слід звертатися у тримісячний строк із дня, коли працівник дізнався або мав про це дізнатися. Згідно із статтею 234 КЗпП у разі пропуску строків звернення з поважних причин суд може поновити ці строки.

ЧИ ЗАКОННО?

ВИПЛАТА ЗАРПЛАТИ
РАЗ НА МІСЯЦЬ

? Працівники підприємства з початку 2011 року написали заяви про відмову від одержання авансу, тобто хочуть отримувати зарплату раз на місяць. Чи не вважається це порушенням чинного законодавства?

Згідно зі статтею 21 КЗпП України власник підприємства (уповноважена ним особа) як сторона трудового договору зобов'язаний виплачувати працівникові зарплату в строки і терміни, визначені чинним законодавством. Статтею 115 КЗпП та статтею 24 Закону України «Про оплату праці» встановлено, що зарплата виплачується працівникам регулярно в робочі дні в строки, встановлені в колекторі, але не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує шістьнадцяти календарних днів. Якщо день заробітної плати збігається з вихідним, святковим або неробочим днем, зарплата виплачується напередодні. Тобто законодавством чітко визначено зобов'язання власника підприємства або уповноваженої ним особи нараховувати та виплачувати заробітну плату працівникам не рідше двох разів на місяць.

Відповідно до статті 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення за порушення встановлених термінів виплати заробітної плати посадова особа, винна у цьому, може бути притягнута до адміністративної відповідальності.

Щодо права працівника «вільно розпоряджатися своєю заробітною платою», яке надається йому статтею 25 Закону України «Про оплату праці», то він може одержувати її в касі підприємства або за письмовою угодою через установи банків, поштовими переказами тощо та витрачати на власний розсуд.

У здоровому тілі – здоровий дух

Кирило ЛАТИШЕВ, «ПВ»
Фото автора

Кожен знає, що здоровий спосіб життя його подовжує. Чим здоровішими ми будемо сьогодні, тим здоровішими почуватимемось завтра. Здавалося б, що тут складного та надзвичайного? Бігати собі вранці чи робити зарядку щодня. Однак самих лише фізичних вправ недостатньо. Не менш важливо правильно харчуватися, адже для щоденного фізичного навантаження потрібні сили та витривалий організм.

Саме для любителів здорового харчування в столичному НСК «Олімпійський» цими вихідними проводився фестиваль, де кожен відвідувач міг скуштувати та придбати для себе та близьких багато смачної та корисної їжі. Гості із задоволенням дегустували все: від виченого в молоці зеленого чаю, привезеного із самого Китаю, до нещодавно зірваних свіжесеньких кокосів, по яким ще вчора мавпи стрибали. Крім того, кожен охочий міг на власні очі побачити, як готуються корисні та смачні страви української та європейської кухні, дізнатися про секрети їх приготування, а також прослухати спеціальні лекції на тему здорового способу життя. Не обійшлося, звичайно, без фахових порад щодо тренувальних програм, підтримання гарного самопочуття та привабливого зовнішнього вигляду.

Приємно, що на фестивалі прийшли дуже багато людей, тож тих, хто піклується про своє здоров'я, правильно харчується та прагне жити в гармонії, стає все більше.

КИЄВЕ МІЙ!

Рідний Київ, давній, прекрасний попри всі знегоди, має як і раніше магнетизм доцентрової сили. Тут, як і в Римі, – схрещення «всіх доріг», і це дороге серцю корінного киянина, хоч таких дедалі менше... Тож вельми промовисто видається назва фотовиставки, що працювала в Музеї історії столиці – «Київ – місто, де все почи-

нається». Йдеться про двадцять п'ять робіт семи фотохудожників – переможців різних конкурсів на туристичну тематику. Ця виставка – спільний проект Асоціації журналістів «Туристичний прес-клуб України» та управління туризму КМДА у рамках громадської ініціативи «Нове обличчя Києва», нагадує idna.ua. На меті створити,

сказати б, нове обличчя старого міста, аби з ним ізнову «познайомилась» Україна, щоби його красу й правду пізнав цілий світ. Згадана виставка репрезентувала, зокрема, фотографії, що ілюструють революційні події в Києві у листопаді-лютому 2013–2014 рр.; організатори експозиції акцентували, що її назва сим-

волізує початок змін у країні. Захід приблизно збігся в часі з наданням пісні Ігоря Шамо й Дмитра Луценка «Як тебе не любити, Києве мій!» статусу офіційного гімну територіальної громади столиці. Про це подбали депутати Київради нового складу (проголосували «за» 87 депутатів, повідоми- ляє УНІАН).

СКЛО – СПРАВА ТОНКА

ВІРТУОЗ МІКЕЛСЕН

Тетяна МОРГУН спеціально для «ПВ»

Чи доводилося вам бачити, як працює майстер-склодув? Коли на ваших очах «видувається» навіть простенька річ, це здається казкою, дивом! Тож недаремно роботи американця Роберта Мікелсена (народився у штаті Вірджинія) сприймаються як щось суперфантастичне, неперевершене. Фактично він і не має рівних суперників. Мікелсен лише рік навчався у коледжі, а потім звідти пішов – на радість собі й адміністрації навчального закладу, бо не відчував потягу до наук. Зате років у двадцять неабияк зацікавився складуваними ремеслом, не на жарт захопився ним, почав самостійно вивчати основи й закони майстерності. Це й вирішило справу: загальну освіту йому замінили творче мислення, золоті руки й неймовірна працездатність. І виходили з його рук зовсім непогані вироби. Він успішно брав участь у виставках і успішно продавав свої роботи.

Так тривало десять років. На щастя, за цей час Мікелсен не перетворився на ремісника (хоча ремесло складува непросте!), навпаки, в ньому сформувався учень, котрий щиро чекав наставника, був готовий навчатися хоч і «з нуля». Ось що означає істинно творча натура! Нарешті, маючи вже тридцять шість років, 1987-го, він бере майстер-клас у визнаного генія «скломагії» Пола Стенкарда, і відтак мистецтво Мікелсена спирається на надійну базу: знання глибоких секретів майстерності. Він починає творити розкрилено, натхненно, винахідливо й вражаюче. Створює один шедевр – і переходить до обдумування та створення наступного.

З 1989 року роботи Роберта Мікелсена прикрашають найбільші арт-галереї Америки й світу, а також чимало приватних колекцій. А він сам якнайприродніше долучається до активного громадського життя: викладає у спеціалізованих школах, пише статті, присвячені складувній майстерності, знімає відеоуроки, створює монографію.

Сьогодні Роберт Мікелсен – віце-президент Міжнародного Товариства Художнього Скла (13doors.ru). А його статус у середовищі колег навіть не обговорюється, бо він одностайно визнаний найкращим. «Скляне мереживо, створене Мікелсеном... здається вирізьбленим із криги, що мерехтить... І немає нічого в світі предметів та живої природи, чого Роберт не міг би відтворити у склі. Геній і маг, що створює своє скляне диво» (там само).

ПОСТАТІ | ЖИТТЯ ЯК СПАЛАХ В ІМЛІ

ГРИГОРІЙ КОСИНКА. ОДИН ІЗ «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ»

Тетяна МОРГУН спеціально для «ПВ»

«Не приймав ти підлосіт нітрохи / Прогри- мів, немов весняний грім / І стоїть засму- чена епоха / Над без- смертним іменем твоїм». Так писав Андрій Малишко 1956 року у вірші, присвяченому Григорію Косинці.

Один із найблискуліших українських новелістів Григорій Михайлович Косинка (справжнє прізвище Стрілець) народився 29 листопада 1899 року в селі Щербаківка Обухівського району на Київщині. Родина бідувала, батьки майбутнього письменника поїхали шукати талану аж за Урал та невдовзі, розчарувавшись, повернулися назад. Григорію, котрий ще не мав і десяти років, довелося працювати – то там, то тут – усюди, де брали на роботу. При цьому хлопчик іще з чотирьох років умів читати й писати – дід навчив. Умів спостерігати й думати. Підлітком вирушив до Києва, сподіваючися на крапці заробітки й можливість підтримати матір-удову. До слова, саме мати, Наталка, як натура творча й романтична згодом підказала синові літературний псевдонім Косинка: так називається ніжка й гарна польова квітка, червоні косинці...

На початку трудової ниви Григорію Косинці доводилося полоти бур'яки – тож його нива літературна саме й починається з оповідання «На буряки», надрукованому 1919 року. У київській періодиці далі виходили його нариси, статті, памфлети, фейлетони, публіцистика; в альманасі «Гроно» – оповідання «Під брамою собору», «Мент», «За земельку» та ін. А 1922-го вийшла перша книжка оповідань – «На золотих богів».

Початок і середина 20-х років минулого століття стали часом активної творчої праці молодого письменника і, як згадував Олександр Ковінька, популярність його зростала невпинно й бурхливо: «У двадцяті роки оповідання Григорія Косинки – їй-бо, не

перебільшую – з рук виривали» (livelib.ru). Кожен свій твір Григорій Косинка знав напам'ять, часто й залюбки виступав перед публікою – читав, декламував, і його слухали затуманювані подих, навіть якщо читання тривало впродовж години й більше. Він був справжнім майстром живого слова, згодом мав виступи на респу-

«Косинчині оповідання... гарячі й трепетні, як те життя, по свіжих слідах якого вони писалися». Максим Рильський

бліканському радіо. Його, як ми тепер сказали б, авторські програми були такими популярними й притягальними, що люди масово збиралися поблизу вуличних гучномовців та слухали, аж поки не завершиться передача. Й передусім, мабуть, тому, що його твори позбавлені політико-ідеологічної заангажованості, вони динамічні, пронизливо правдиві, уважні до кожної деталі, кожної мотивації поведінки персонажів. У творчій душі митця жила якась синергія репортера й геніального майстра слова, а слово він відчував мов живе, кожне було прищільно точне, проза позначалася гіпнотизмом, заворужувала багатотоною образністю.

Григорій Косинка був безмежно відданий своїм творчим принципам і, як художник «від Бога», виступав

за святу правду життя, тобто виходить, що то «за всіх», то «проти всіх». Але для нього найдорожчим у творчості був об'єктивний, загальнолюдський, народний погляд на дійсність – у такий спосіб він цю дійсність і відтворював, подавши загалом широкую й переконливу епопею лиха, що спіткало українське селянство з часів громадянської війни до більшовицького «раю».

Другу книгу письменника, «Новели дезертира» 1924 р., уже не хотіли друкувати. Щоправда, згодом, 1926-го, з'явилася книга новел «В житах». Загалом упродовж 1920–1930 років вийшла ціла низка збірок Григорія Косинки. Проте запобігливість українських компартійців та відданих ним «солов'їв-одипісців» (за влучним висловом М. Головащенко) перевершила навіть пильність північних «братів». Тобто, приміром, що можна було Михайлові Шолохову у «Тихому Доні», не можна було Григорію Косинці в ідеально правдивому відтво-

ренні сільського побуту з його внутрішніми драмами та діями людей за ситуації небезпеки чи зовнішньої агресії. Деякі запропанці літературні критики бездумно й безпідставно звинувачували Григорія Косинку в тому, що він, мовляв, «куркульський письменник». Сучасна ж літературна критика (котра знає творчість Григорія Косинки набагато краще, ніж, на жаль, читачі) формулює беззаперечне: «Створюючи свої новели, Косинка не з політичних, а з художніх міркувань не ставив себе в жодні цензурні умови й не допускав шаржу в репліках з тієї чи іншої сторони. Правда життя, правда конкретної життєвої ситуації – а це найвища правда й сила мистецтва – були для нього непохитними. Він ризикував як людина, однак перемагав як художник».

НЕСКОРЕНИЙ

У червні 1934 року в Харкові, на письменницькій конференції, де обговорювалися успіхи колективізації, Косинка, взявши слово після трафаретних промов, сказав так: «Ми стаємо не інженерами, а мільціонерами людських душ». Він казав, що за умов «соціального замовлення», коли митця

тримають за горло, він не може творити. Комуністи свистіли й обурювалися, мисляча частина братів по перу, ховаючись і тихо, вітала Григорія Косинку оплесками. 4 листопада його заарештували, звинувативши у підготовці трактатів проти керівників партії та радянського уряду. Він проходить у справі разом з

письменниками А. та І. Крушельницькими, О. Влизьком, К. Буревієм, Д. Фальківським. Спираючися на постанову ЦВК СРСР, поспіхом і невідкладно, виїзна сесія Військової колегії присудила Григорію Косинку Стрілецьку до страти. Письменника було розстріляно 15 грудня 1934 року. Реабілітовано посмертно.

«З усіх українських письменників, знищених більшовицьким режимом... фігура Григорія Михайловича Косинки чи не найтрагічніша. Бо в його особі ми мали людину феноменальну, талант на рівні генія, людину, шалено залюблену в життя, розстріляної у 35-річному віці мав вигляд чогось неймовірного, бузув'єрського» (livelib.ru).

СПОРТ

«ОДНОРУКИЙ» ЛОМАЧЕНКО ЗАХИСТИВ ТИТУЛ

Черговий успіх українських спортсменів: у китайському Макао чемпіон світу за версією WBO в напівлегкій вазі Василь Ломаченко провів перший успішний захист свого титулу, перемігши одногосписним рішенням суддів тайця Чонлатарна Піріянінью.

Бій пройшов за цілковитого домінування нашого співвітчизника. Наприкінці четвертої трихвилинки Ломаченко відправив свого суперника в нокаунд, що став першим в кар'єрі тайця. Однак гонг і перерва між раундами врятували опонента українця. У сьомому раунді Василь травмував ліву руку і до фінального гонгу практично не задіявав її в атаках. Однак навіть це не завадило йому контролювати перебіг подій в рингу, й за підсумками бою всі троє суддів одногосписно й беззаперечно визнали перевагу українця з однако-вим рахунком – 120:107.

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА | ФІНІШУВАЛА МІЖГАЛУЗЕВА СПАРТАКІАДА ПРОФСПІЛОК ЗАКАРПАТТЯ

НАСТУПНОГО РОКУ – ЧВЕРТЬВІКОВИЙ ЮВІЛЕЙ

Закарпаття – єдина в Україні область, де міжгалузева спартакіада профспілок (голова облпрофради Іван Король) проводиться вже 24 роки поспіль. У цього-річних фінальних змаганнях, які вперше відбулися в спортивному комплексі «Юність», взяли участь 15 команд галузевих профспілок та профспілкових комітетів – загалом понад 300 спортсменів.

Сергій БАРАНЧИКОВ
спеціально для «ПВ»

На яскравій церемонії відкриття спартакіади всі командно-учасниці пройшли спортивною колоною, на чолі якої прапороносці тримали прапори України, Федерації профспілок України, НОКУ, фізкультурно-спортивних товариств «Спартак», «Україна», «Колос». Учасників спартакіади та численних уболівальників привітали заступник голови Закарпатської облпрофради Василь Захарець, директор департаменту освіти і науки, молоді та спорту облдержадміністрації, депутат обласної ради Михайло Могильчак, головний суддя спартакіади – суддя національної категорії Анатолій Плеканов. Під звуки Гімну України прапор спартакіади підняли майстер спорту міжнародного класу Василь Погоктий та майстер спорту Ірина Сушенко.

У змаганнях з міні-футболу перемогла команда профспілки праців-

ників охорони здоров'я, яка у фінальному поєдинку в серії післяматчевих пенальті здолала представників профспілки працівників соціальної сфери. У волейболі в чоловіків перемогу святкувала команда освітан, у жінок – медиків. У турнірі з настільного тенісу найсильнішими стали Інга Єрхова (освіта) та Іван Біров (ЖКГ), а у дартсі – Володимир Шутко (охорона здоров'я). Крайшими в шахах були Надія Кривдик (охорона здоров'я) та Володимир Шопта (освіта), у шахах – медики Ольга Юшко та Володимир Рижонков. У гирьовому спорті не було рівних команді профспілки працівників освіти. У завершальному виді спартакіади – перетягуванні каната вирішальний двобій завершився на користь медиків, які виявилися сильнішими від спортсменів профспілки працівників житлово-комунального господарства.

За підсумками спартакіади, яку проводила обласна рада ФСТ «Спартак» (в. о. голови Микола Щадей), найбільшу кількість призових місць

Змагання з перетягування каната

Нагородження проводить голова облпрофради Іван Король

завоювали команди обласних організацій профспілок працівників охорони здоров'я (голова Володимир Турок), освіти і науки (Тетяна Повханіч), державних установ (Марія Петечу).

Призерів спартакіади в окремих видах спорту було нагороджено дипломами обласної ради профспілок і обласного відділення НОКУ, а також медалями. Чемпіони в командних видах отримали пам'ятні призи, медалі та дипломи організаторів спартакіади. Їх вручили голова оргкомітету спартакіади – голова Закарпатської облпрофради Іван Король та інші члени оргкомітету.

коротко

БІАТЛОН

НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ – В ОНОВЛЕНОМУ СКЛАДІ

Найближчого вікенду в шведському Остерсунді прохідиме дебютна гонка нового сезону в межах Кубка світу. Українська збірна вже відбула до Швеції, на змаганнях кольори нашої держави захищатимуть 14 спортсменів.

Змагання триватимуть з 30 листопада по 7 грудня. До заявки української команди потрапили семеро жінок і семеро чоловіків. У жіночій частині нашу збірну представлятимуть олімпійські чемпіонки Валентина Семеренко та Юлія Джима, а також Наталія Бурдига, Ольга Абрамова, Надія Белкіна, Анастасія Меркушина, Юлія Журавок. Серед чоловіків змагатимуться Сергій Семенов, Дмитро Підручний, Артем Прима, Сергій Седнев, Віталій Кільчицький, Артем Тищенко та Олександр Жирний. Варто зауважити, що в складі головної команди

країни відбулися помітні зміни. Немає в нинішній збірній заступника очільника Мінмолодспорту олімпійської чемпіонки Олени Підгрушної, відновлюється після операції і пропустить початок сезону чемпіонка та бронзова призер Олімпіади-2014 Віта Семеренко, нещодавно про завершення професійної кар'єри заявив багаторічний лідер команди бронзовий призер чемпіонату світу та переможець на етапі Кубка світу з біатлону в спринті Андрій Дериземля. Разом з тим, кольори української збірної відтепер захищатиме російський біатліст Олександр Жирний.

ФІГУРНЕ КАТАННЯ | ВІДБРАНО ПЕРШИХ ПРЕДСТАВНИКІВ НА ЄУОФ

РОЗІГРАЛИ ЧЕМПІОНСТВО І ПУТІВКИ НА ЄУОФ

XII зимовий Європейський юнацький олімпійський фестиваль (ЄУОФ) Австрія і Ліхтенштейн прийматимуть за два місяці, а Україна вже визначилася з першими спортсменами, які представлятимуть нашу державу на цих змаганнях. Для представників фігурного катання на ковзанах вирішальним відбірковим стартом став юнацький чемпіонат України, що відбувся днями в Києві.

Володимир ПОЛТАЄВ
спеціально для «ПВ»

ЄУОФ-2015 відбудеться 25–30 січня, орієнтовно в змаганнях візьмуть участь близько 1500 атлетів з понад 40 країн Європи. Як уже інформували «ПВ», офіційна заявка України на зимовий олімпійський фестиваль включує 21 спортсмена, остаточний поіменний склад збірної

України буде затверджено до 8 січня наступного року. Наразі ж першим забезпечив собі місце в українській збірній на ЄУОФ-2015 київський фігурист Іван Павлов, який не залишив жодних шансів своїм колегам, ставши чемпіоном країни. В його перемозі на столичній Льодовій арені мало хто сумнівався, оскільки він був найтитулованішим серед усіх 11 учасників змагань. Чемпіонат України Іван виграв

з помітним запасом – так, другий призер одесит Михайло Медунціца поступився лідеру більш ніж 30 балами (184,28 проти 153,19). Третім на п'єдесталі пошани зійшов ще один представник столиці Іван Шмуратко (137,47). Серед українських дівчат конкуренція була помітно вищою, варто лише зазначити, що результат переможниці і п'яте місце розділили трохи більше 5 залікових балів, повідомляв

ufsf.org. Перемогу ж святкувала Дарина Гожва, яка із сумою 118,98 бала на мізерні 0,85 бала випередила сестру Анастасію (118,13). Третьою фінішувала ще одна киянка Юлія Башинська (117,38). Черговим званим чемпіонів України серед юнаків у танцях на льоду свою колекцію нагород поповнили харків'яни Анжеліка Юрченко – Володимир Біліков (112,64 бала), однак у програмі Європейського юнацького зимового фестивалю не передбачено змагання танцювальних пар. Другими призерками в цій дисципліні стали кияни Ангеліна Сінкевич – Єгор Єгоров (111,54), третє місце вибороли харків'яни Дарина Попова – Володимир Наріський (98,14).

КІКБОКСИНГ

МЕДАЛЬНІ ДУБЛІ НА ПОДІУМІ

Минулої неділі в словенському Маріборі завершився чемпіонат Європи з кікбоксингу WAKO, в якому за нагороду змагалися близько 800 спортсменів з 35 країн континенту.

Наші співвітчизники на турнірі вибороли шість медалей – дві золоті, дві срібні та дві бронзові. На найвищу сходинку п'єдесталу пошани зішли Олександр Желепа в категорії до 94 кг та Володимир Демчук (до

69 кг). За крок до омріяного чемпіонства зупинилися Іван Гришук (до 79 кг) і Артем Білов (до 84 кг). А дві бронзові медалі – в активі Катерини Гладкої (музичні композиції із зброєю та жорсткий стиль).

УВАГА: КОНКУРС
ОРГАНІЗУЙ ПЕРЕДПЛАТУ ПРОФСПІЛКОВОЇ ПРЕСИ НА 2015 РІК!

Підприємство «Профінформ» ФПУ оголошує конкурс на кращу організацію передплати газети «Профспілкові вісті» на 2015 рік. Конкурс проводиться серед територіальних профоб'єднань. Мета конкурсу – стимулювати активність територіальних профоб'єднань щодо проведення річної передплати газети «Профспілкові вісті» на 2015 рік.

ДОЗВІЛЛЯ

ШИПШИНА ВІД ІНФАРКТУ ТА ДІАБЕТУ

Шипшина – ягода, відома нам з дитинства, але знання про її корисні властивості для багатьох обмежувалися вітамінними чаями. Натомість шведські вчені виявили нові цілющі властивості рослини: щоденне вживання напоїв на основі екстракту шипшини знижує ризик розвитку діабету другого типу і серцево-судинних захворювань.

ГОРОСКОП

1–7 грудня

ОВЕН У вас вистачить сил, аби впоратися з навантаженням цього тижня. Цілком можливо, що ви здійсните прорив і знайдете оригінальне рішення в ситуації, що склалася.

ТЕЛЕЦЬ З успіхом вирішуйте всі питання практичного характеру. А от романтичні зустрічі доведеться відкласти або зробити їх менш емоційними.

БЛИЗНЮКИ На цьому тижні ви отримаєте справжню насолоду від романтичної вечірки або прогулянки по крамниціях.

РАК Дехто очікує від вас прийняття принципових рішень. Однак із цим поспішати не варто, краще довіритися професіоналам.

ЛЕВ Цей тиждень слід використати з максимальною ефективністю. Особливо це стосується тих, хто хоче досягти значних результатів у питаннях комунікації і компромісу в ділових переговорах.

ДІВА Вам варто приділити більше уваги власному здоров'ю. Якщо відчуваєте нездужання, забудьте про всі займища обізнано.

ТЕРЕЗИ Ви заслуговуєте на свою частку компліментів, а близька людина допоможе вам пережити цілу гаму почуттів.

СКОРПІОН Якщо ви продемонструєте порядність, дисципліну і пунктуальність, то отримаєте чудову нагоду досягти бажаної мети. Це може бути нова робота, посада чи щось інше.

СТРЕЛЕЦЬ Існує загроза опинитись в прикрому становищі через те, що ви скористались недостатньо інформативною інформацією.

КОЗЕРІГ Вас можуть захопити почуття й обставини, що призведуть до проблем, про які ви раніше навіть не здогадувалися.

ВОДОЛІЙ Ви відчуєте певне протистояння, що додасть вам сил для подолання несприятливих обставин, які можуть затягнути на самісіньке дно та залишити там без підтримки.

РИБИ Ваша діяльність повинна набути не лише форми, а й структури: хто, куди, навіщо. Вам доведеться зустрітись з людьми, які визначатимуть пріоритетність справ.

СИМ ЗАХОПЛЮЮЧИХ ПЕЧЕР УКРАЇНИ

Печера Атлантида

Печера Атлантида відома спелеологам усього світу завдяки своїй чіткій триярній формі. Була відкрита 1969 року неподалік села Завалля Кам'янець-Подільського району Хмельницької області, проте досліджувати її почали аж через 6 років.

СМАЧНОГО!

ТРІСКА В ДУХОВЦІ ПІД СИРНИМ СОУСОМ

Інгредієнти: 1 кг філе тріски; 3 ст. л. маргарину; 6 ст. л. борошна; 1 склянка молока; 1,5 склянки натертого сиру; сіль і мелений чорний перець за смаком

Приготування: Покладіть у велику каструлю з підсоленим окропом філе тріски і варіть 4–6 хвилин. Дістаньте рибу і дайте стекти воді. У невеликій сковорідці розтопіть маргарин. Зніміть з вогню і вмішайте спочатку борошно, потім молоко. Поставте на середній вогонь і помішуйте до загустіння. Посоліть і поперчіть. Покришіть рибу в змащену олією форму для випікання та полийте соусом.

СКАНВОРД

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, виріжте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», бульвар Дружби народів, 5, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net.

До уваги переможців конкурсу! Щоб отримати пірничку передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу й поштовий індекс.

Відповіді на сканворд, надрукований у № 47. Grid with clues and answers.

Large crossword puzzle grid with clues and some filled-in words.